

مارکسیسم چینی

نویسنده: دکتر آدریان چان

مترجم: دکتر بهرام نوازی

انتشارات وزارت امور خارجه

فهرست مطالب

درباره نویسنده.....	أ
درباره ترجمه.....	ت
مقدمه.....	۱
فصل اول: پیام مارکس برای جوامع صنعتی نشده.....	
فصل دوم شرایط اقتصادی و اجتماعی چین	
فصل سوم مسیر مارکسیسم	
فصل چهارم مارکسیسم چینی از زاویه جنگ سرد	
فصل پنجم پیامد اول: رفع تعصب‌های موهوم	
فصل ششم پیامد دوم: بسوی نظریه فرهنگی مارکسیستی	
فصل هفتم اندیشه مائو زدونگ	
فصل هشتم مارکسیسم چینی در عمل	
فصل نهم بازگشت ارتجاعی و بحران مشروعیت	
فصل دهم خلاصه.....	۷
کتابنامه.....	۱۲

فهرست اعلام و اماکن

درباره نویسنده

آدریان چان در سال ۱۹۶۴ اولین درجه دانشگاهی خود را در رشته تاریخ نو و ادبیات انگلیسی از دانشگاه سیدنی استرالیا گرفت. وی سپس در همین زمینه به تدریس در یک دبیرستان دولتی در شهر سیدنی پرداخت. در سال ۱۹۶۶ وی به نیوزیلند رفت تا دوره آموزشی تاریخ را در دانشگاه اوتاگو در دانیدین بگذراند. در سال ۱۹۶۹ وی بعنوان دستیار سخنران در رشته علوم سیاسی در دانشگاه کانتربری در کرایستچرچ مشغول بکار شد. در سال ۱۹۷۱ وی به استرالیا بازگشت و دوره دکتری خود را بمدت ۳ سال در دانشگاه ملی استرالیا در کانبرا بپایان رساند. وی از سال ۱۹۷۴ در دانشگاه نیو ساوت ویلز استرالیا بعنوان هیئت علمی مشغول بکار بود تا اینکه در سال ۱۹۹۶ بازنشسته گردید.

نویسنده هیچگاه فعالیت علمی خود را رها نکرده و همواره سرگرم

نوشتن تاریخ اندیشه‌ها، فرهنگ‌ها و ترجمه آثار دیگران است. وی در چندین کنفرانس در آسیا و اروپا شرکت کرده و برخی از آثار وی نیز بچاپ رسیده است. آخرین اثر منتشر شده وی کتاب "مارکسیسم چینی" چاپ یک ناشر معتبر انگلیسی بنام کانتینیوم است که ترجمه آن پیش روی شما است. اثر پیشین وی "چینی‌های پراکنده" چاپ دانشگاه آریزونا بود. وی در حال حاضر سرگرم مطالعه درباره "سیاست شرقی در چین‌شناسی" است و در این کار تلاش می‌کند تا از پرسش‌های ادوارد سعید در کتاب "سیاست شرقی" خود استفاده کند و به کالبد شکافی چندین سده پژوهش چینی بپردازد. وی همچنین سرگرم کار بر روی تاریخ خانوادگی خود بر اساس موضوع چینی‌های پراکنده است و احتمالاً تا سال آینده به پایان خواهد رسید.

یک نکته هم درباره عکس نویسنده لازم به ذکر است. نویسنده بدلیل ابتلای به سرطان چشم، ناگزیر شد که در یک عمل جراحی از چشم راست خود صرف‌نظر کند. وی برای پوشاندن آثار این جراحی، بناچار از چشم‌بند مشکی استفاده می‌کند. ولی از آنجا که این نحوه پوشاندن چشم با چهره موشه‌دایان، وزیر جنگ اسبق رژیم صهیونیستی، شباهت پیدا کرده است و در نظر خواننده ممکن است آن چهره را تداعی کند، با هماهنگی نویسنده و ناشر محترم و به روش رایج‌تری، عکس وی بگونه‌ای روتوش شده که بنظر سالم می‌رسد.

درباره ترجمه

در برگردان حرف به حرف نام‌ها و کلمه‌های چینی به رومی و انگلیسی دو سبک متفاوت وجود دارد: وید-جایلزⁱ سبکی است که اول بار از سوی توماس فرانسیس ویدⁱⁱ (۱۸۱۸-۱۸۹۵) وضع شد و بعدها از سوی هربرت آلن جایلزⁱⁱⁱ (۱۸۴۵-۱۹۳۵) اصلاح گردید. این سبک بعنوان تنها سبک برگردان واژه‌های چینی تا سال ۱۹۵۸ رواج داشت تا اینکه در این سال سبک جدیدی بنام هان‌یو پین‌یین^{iv} معرفی شد و در سال ۱۹۷۹ بعنوان سبک رسمی از سوی دولت جمهوری خلق چین پذیرفته و اعلام گردید. برای نمونه بر اساس سبک وید-جایلز، نام کامل مائو به انگلیسی بصورت Mao Tse-tung نوشته می‌شد که در برگردان فارسی نیز مائو تسه-تونگ خوانده می‌شد ولی در سبک جدید و رسمی دولت جمهوری خلق چین، این کلمه بصورت Mao Zedong و در نتیجه در فارسی هم مائو زدونگ نوشته می‌شود.

نکته دیگر اینکه اسامی افراد چینی به ترتیب با نام خانوادگی و نام کوچک معرفی می‌شوند. برای مثال مائو و جیانگ، نام خانوادگی و زدونگ و زمین، نام کوچک مائو زدونگ و جیانگ زمین است که کاملاً برعکس ترتیب اسامی در زبان فارسی و انگلیسی است.

نکته دیگر اینکه اینجانب بعنوان یک مترجم و دانشجوی سابق نویسنده، تلاش کردم تا نهایت امانت را در برگردان دیدگاه‌ها و یافته‌های استاد خود بکار ببرم. رعایت امانت در این برگردان تا بدان حدی پیش رفته که متن را بصورت یک ترجمه کلمه به کلمه درآورده و در این روش تلاش شده تا ارزش‌ها، حسن و قبح‌ها و علاقه و کینه‌های نویسنده بدقت انتقال یابد و از وارد کردن نظرات، دیدگاه‌ها و ارزش‌های خود در این ترجمه خودداری نمایم. البته مترجم به این نکته نیک واقف است که در ترجمه کلمه به کلمه احتمالاً برخی مفاهیم بدرستی انتقال نمی‌یابد و خواننده ایرانی شاید اصطلاحات و تعابیر رایج در فرهنگ بیگانه را متوجه نشود.

ولی باید عرض کنم که گذشته از آنکه این قبیل موارد، بسیار اندک است، ارزشی که در درک مفاهیم و فرهنگ بیگانه نهفته است آنقدر زیاد است که بر آن اندک موارد گنگ و مبهم ارجحیت می‌یابد. در ترجمه کلمه به کلمه به خوانندگان ایرانی نشان داده‌ام که محاسن صداقت و امانت بسیار بیشتر است تا تبلیغ اصطلاحات و فرهنگ خودی ولی زیر پرچم بیگانه. در ترجمه آزاد که بنام ترجمه روان در اختیار خوانندگان قرار داده می‌شود، خواننده چنین می‌پندارد که انگار دیگران هم مثل او می‌اندیشند و هیچگونه غرابتی با دیگران ندارد و وقتی در عمل رو در روی آنان قرار می‌گیرد، تازه متوجه می‌شود که در مسائل اخلاقی، فرهنگی و سنتی، چه فاصله بسیاری میان او با بیگانه وجود دارد.

برای مثال نویسنده که خود در استرالیا و یکی از متحدان نزدیک ایالات متحده بسر برده است، با وجود احساس دشمنی دیرینه و مخالفت با اقدامات تک‌روانه این کشور، هیچگاه از این کشور با واژه‌های زشت یاد نمی‌کند ولی

ⁱ Wade-Giles System

ⁱⁱ Sir Thomas Francis Wade

ⁱⁱⁱ Herbert Allen Giles

^{iv} Han-Yu Pin-Yin System

هنگامی که مخاطب وی ملی‌گرایان چینی مقیم تایوان باشد، از هر فرصتی برای ناسزاگویی و دشنام آنان استفاده می‌کند. برای نمونه به عبارت زیر توجه کنید:

The United States not only backed the pretensions of the Nationalist rump to be the true China in the new United Nations Organization, but imposed an economic embargo against the People's Republic of China.

خوانندگان محترم می‌توانند ترجمه این مطلب را در سه صفحه اول فصل هشتم مطالعه کنند.

نکته دیگر درباره اختلاف متن اصلی با متن ویرایش و چاپ شده از سوی انتشارات کانتینیوم است. نویسنده متن اصلی را از طریق پست الکترونیکی برایم ارسال کرد و مرا به ترجمه فارسی این کتاب ترغیب و تشویق نمود و حتی همراه یک نسخه از کتاب، بصورت کتبی و از طریق پست عادی، اجازه‌نامه ترجمه و انتشار آن در ایران را نیز برایم فرستاد. متن اصلی نویسنده در برخی موارد با متن چاپ شده اختلاف دارد که بیشتر از نظر قواعد دستوری مورد ویرایش قرار گرفته است. ولی در کنار اینها گاهی اوقات ناشر و ویراستار، نظر شخصی و برداشت‌ها و نتیجه‌گیری‌های نویسنده را نیز مورد جرح و تعدیل قرار داده است که برای نمونه به متن زیر نگاه و آن دو را با یکدیگر مقایسه کنید. من با هماهنگی ناشر محترم این ترجمه، بیشترین تأکید را از لحاظ نظری به متن اصلی نویسنده و از لحاظ قواعد دستوری به متن چاپی ناشر نموده‌ام.

در تلفظ اسامی چینی که به انگلیسی برگردان شده است (X) صدایی شبیه به (Sh) مثل دنگ شیائوپینگ (Deng Xiaoping)، (Q) صدایی شبیه به (Ch) مثل چو چیوبای (Qu Qiubai) و (Zh) هم صدایی شبیه (J) مثل جو انلای (Zhou Enlai) می‌دهد. با این حال در مواردی همچون هر زبان دیگر، این قواعد بطور دقیق هم رعایت نمی‌شود و بهمین خاطر از جناب آقای محمدجواد امیدوارنیا که لطف کردند و نسخه نهایی این ترجمه را بدقت بررسی و آن را با دانش و تجربه دیرینه خود اصلاح کردند و همچنین از جناب آقای محمدمهدی کمالی، دبیر محترم شورای نشر کتاب در دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه، که امور اجرایی این ترجمه را با جدیت دنبال نمودند، تشکر و قدردانی می‌کنم.

مقدمه

این کتاب نه درباره سیاست حزب کمونیست چین است و نه درباره جمهوری خلق چین بلکه کنکاشی است از چگونگی توسعه اندیشه مارکسیسم در چین. گر چه آثار بسیاری درباره موضوعات پیشین به چاپ رسیده است ولی درباره توسعه و ماهیت اندیشه مارکسیسم در چین هنوز تجزیه و تحلیل منظمی صورت نگرفته است. من امیدوارم که این کتاب سبب تشویق پژوهش‌های بیشتری در این زمینه گردد.

زمانی که برای اولین بار پیام مارکس به چین رسید، بخش کشاورزی موضع مسلطی در اقتصاد کشور داشت و بهمین خاطر اولین موضوع این پژوهش ارزیابی نوشته‌های مارکس است و هدف این است که ببینیم آیا پیام او ارتباطی با جوامع صنعتی نشده داشته است. این موضوع میان پژوهشگران همواره مورد بحث بوده و من در فصل اول به آن پرداخته‌ام. موضوعات دیگری که از این موضوع ناشی می‌شود عبارتند از: ۱) پیام مارکس و شرایط اجتماعی و اقتصادی چین در زمان پذیرش مارکسیسم از سوی شیفتگان آن پیام یعنی بنیان‌گزاران حزب کمونیست چین، چه بود؟ این در فصل‌های دوم و سوم به بحث گذاشته شده است. ۲) چگونه بنیان‌گزاران و رهبران بعدی حزب کمونیست چین این پیام مارکس را گرفته و توسعه دادند تا بصورت یک راهنمای عمل انقلابی برای حل مشکلات فراوان اقتصادی، سیاسی و اجتماعی چین درآید و به هدف ایجاد یک جامعه سوسیالیستی منطبق با الگوی مارکس دست یابند. این بررسی از یک ترتیب تاریخی برخوردار است و در تحلیل خود از توسعه مارکسیسم در چین آغاز و تا رهبری جیانگ زمین ادامه می‌یابد ولی بیشترین توجه به تکامل نظریه و عمل مارکسیسم بعنوان یک مشی انقلابی در دوره رهبری مائو زدوونگ اختصاص یافته است.

تاکنون پژوهشگران مارکسیسم، کمونیسم چینی و جنبش کمونیستی چین بطور کلی معتقد بودند که پیام مارکس برای جوامعی که بر پایه کشاورزی استوار شده و هنوز صنعتی نشده‌اند، درست مثل چین در زمان دریافت پیام مارکس، نامناسب بود. بنابراین به نظر لازم می‌آید که پیش از مطالعه مارکسیسم چینی، اندکی هم به مطالعه مارکس بپردازیم. پژوهشی بر نوشته‌های مارکس و انگلس به ما کمک می‌کند که دیدگاه‌های آنها را درباره نقش قشر دهقان در انقلاب سوسیالیستی مورد نظرشان و چشم‌اندازی که از انقلاب در جوامع صنعتی نشده داشتند درک کنیم.

این کتاب، درست برعکس اندیشه‌های رایج در میان پژوهشگران، می‌خواهد نشان دهد که مارکس همواره در فکر آزادی جوامع پیش از صنعتی بوده است. از این گذشته این کتاب می‌خواهد بگوید که مارکس همواره اصرار داشت که یک جامعه می‌تواند آزادی سوسیالیستی خود را صرف نظر از درجه توسعه خود، در هر زمانی آغاز کند منتهی مشروط بر اینکه آن جامعه فرآیند مناسبی را برای آزادی خود انتخاب کند. به این ترتیب من می‌خواهم در اینجا توضیح دهم که پیام مارکس مربوط به جامعه کاملاً صنعتی یا کاملاً سرمایه‌داری نبوده و این مرحله لزوماً نمی‌تواند مسیر سوسیالیسم را طبق الگوی مارکس هموار کند، چه در اروپای زمان مارکس باشد یا در مناطقی که امروزه از آن به جهان سوم یاد می‌شود. آنچه مارکس لازم می‌دانست درک مردم استثمار شده از این واقعیت بود آنها مورد سوء استفاده قرار گرفته‌اند و دیگر اینکه تصمیم به مبارزه در برابر استثمارگران و سوء استفاده‌کنندگان آنها و همچنین درخواست حقوق خود برای

آزادی است. به نظر مارکس این مقدمه بحث طبقه و مبارزه طبقاتی می‌باشد.

در واقع من می‌خواهم نشان دهم که مارکس در طول عمر خود اصرار می‌کرد که قشر دهقان حتی در فرانسه و آلمان آن زمان، باید بعنوان بخشی از انقلاب سوسیالیستی مورد توجه قرار می‌گرفت. به نظر مارکس یک علت مهم شکست در مبارزات آزادی سوسیالیستی در فرانسه و آلمان بخاطر همین ناتوانی در شرکت دادن قشر دهقان آنها بوده است. بنیان‌گذاران جنبش مارکسیسم چینی و پیروان آنها این توصیه و پند مارکس را به جان و دل پذیرفتند و آن را در راهبردهای انقلابی خود منظور کردند تا از اشتباه‌های پیشینیان اروپایی خود مثل طرفداران کمون پاریس پرهیز کرده باشند.

کمونیست‌ها در جوامعی که بخش کشاورزی در آن مسلط است و هنوز کاملاً صنعتی نشده‌اند، می‌توانند مدعی پذیرش مارکس شوند و بر موج انقلاب سوسیالیستی مدل مارکس سوار شوند. مارکس به آنها توصیه کرده که با گروه‌هایی از دیگر طبقات که خواستار تغییراتی هستند "صرف نظر از میزان توسعه اقتصادی زمان خود" (مارکس و انگلس در جملات پایانی مانیفست کمونیستی) دست اتحاد بدهند. چینی‌ها خودشان این پیام را از مطالعه نوشته‌های مارکس و پیش از آنکه با عوامل کمینترن، (بین‌الملل کمونیستی)ⁱ، ملاقاتی داشته باشند، کاملاً فرا گرفته بودند. در حقیقت آنهايي که برای ایجاد حزب کمونیست چین پیشقدم شدند، پیش از انقلاب اکتبر در نوشته‌های خود آشکارا اعلام کرده بودند که آنها مارکسیسم را بعنوان ابزاری برای حل مشکلات فراوان اقتصادی، سیاسی و اجتماعی چین برگزیده‌اند. بنیان‌گذاران کمونیسم چینی از مدت‌ها پیش با جهت‌گیری چین و مشکلات توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی آن بودند و ضمن مطالعات اجتماعی خود، از زمینه‌های آن آگاه شده بودند. هم چنان که نشان خواهم داد، در گزارش‌های منتشر شده از این مطالعات، آنها چنین نتیجه گرفته بودند که چین در آستانه یک انقلاب اجتماعی بوده است. از روی همین نوشته‌های مارکس بود که کمونیست‌های نخستین چین پی بردند که برای پیروزی انقلاب سوسیالیستی‌شان علاوه بر کارگر شهری، به مشارکت قشر پرولتاریای فونسیرⁱⁱ (کارگر روستایی) نیز نیاز دارند.

عقیده رایج دیگر این است که مارکسیسم در چین، حتی در اصطلاح ویژه خود، در زمانی که حزب کمونیست چین پایه‌گذاری می‌شد نامناسب بود. پژوهشگران بطور کلی اصرار دارند که چینی‌هایی که کمونیست شدند بخاطر درک ناکافی‌شان از مارکسیسم بوده است. اگر آن دسته چینی‌ها، مارکس و مارکسیسم را درست مطالعه و درک می‌کردند باید می‌فهمیدند که مارکس هیچ چیزی درباره جامعه‌ای مثل چین در سال ۱۹۲۰ که گروه‌های کمونیستی بطور آشکار و رسمی فعالیت خود را آغاز کردند نگفته بود. اندیشه رایج این است که عوامل کمینترن، بنیان‌گذاران حزب کمونیست چین را متقاعد کرده بودند که بیایند و کمونیست شوند و این اعتقاد بر پایه یک احساس همدردی سستی بود که با تصمیم فاتحان جنگ اول جهانی در کنفرانس صلح ورسای همزمان شده بود. تصمیم این کنفرانس برای واگذاری امتیازهای آلمان در استان شاندونگ چین به ژاپن، موجب طغیان تب ملی‌گرایی در سال ۱۹۱۹ شد که در تاریخ به واقعه چهارم مهⁱⁱⁱ شهرت یافته است. در این زمان روسیه شوروی جدید، اعلامیه مبهم ولی مشهور به کارانخان^{iv} را صادر کرد و طی آن اعلام کرد که روسیه شوروی سرزمین‌هایی را که رژیم تزاری از چین گرفته بود به این کشور پس خواهد داد.

این برداشت از مارکسیسم در چین اولین بار در مطالعه بی‌آی شوارتز^v با نام "کمونیسم چینی و ظهور مائو"^{vi} مطرح

ⁱ Communist Internationale

ⁱⁱ Proletariat Foncier

ⁱⁱⁱ May Fourth Incident

^{iv} Karankhan Declaration

^v B. I. Schwartz

^{vi} Chinese Communism and the Rise of Mao

شد. این محصول جنگ سرد چنین استدلال می‌کرد که جنبش مارکسیسم در واقع مخلوق کمیت‌ترین بود و چینی‌های بی‌گناه در یک بزنگاه مورد اغفال واقع شدند. همچنین ادعا شده که پیام مارکس ارتباطی به چین آن زمان نداشت چرا که کشور در آن زمان فاقد پدیده صنعتی شدن بود. شوارتز برای اینکه نشان دهد که چینی‌ها در واقع پیام مارکس را درست نفهمیده بودند، تأکید می‌کند که چن دوشیو،ⁱ رهبر و بنیان‌گذار حزب کمونیست چین، در دسامبر ۱۹۱۹ دیدگاه‌های حزب لیبرال منچسترⁱⁱ را پذیرفته بود ولی هنوز شش ماه نگذشته بود که خود را یک کمونیست نامید. شوارتز این را نشانه‌ای دانسته مبنی بر اینکه هیچ تغییر فکری واقعی به سوی مارکسیسم رخ نداده بود. این چنین برداشت دوره جنگ سرد - که معتقد بود کمونیست‌های چین مخلوق اتحاد شوروی بودند - نه تنها به چالش کشیده نشد بلکه مورد اتفاق نظر دیگر پژوهشگران نیز قرار گرفت. نسل چین‌شناس از سال ۱۹۵۱ جملگی بر چگونگی آغاز به کار مارکسیسم و کمونیسم در چین اتفاق نظر داشته‌اند. اما یافته‌های من این نتیجه‌گیری را به چالش کشیده و بوضوح نشان می‌دهد که شوارتز و همفکران وی در دهه‌های بعدی اندیشه‌هایی را به کمونیست‌های چینی به ویژه به چن نسبت داده‌اند که هرگز بیان نکرده بودند و نوشته‌های آنان را در واقع تحریف کرده‌اند. این بار سنگینی است که بر تاریخچه پژوهش وارد آمده است. اگر پژوهش شوارتز در سال ۱۹۵۱ را بخاطر جنگ سرد بتوان نادیده گرفت، برای آثار جدیدی که در خلال دهه ۱۹۹۰ نگاشته شده است چه عذری را می‌توان قابل قبول دانست؟ اینها همه در فصل‌های بعدی مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

یافته‌ها و دریافت‌های مهم این مطالعه را می‌توان چنین خلاصه کرد: (۱) به نظر مارکس، جوامعی که هنوز کاملاً صنعتی نشده‌اند می‌توانند بر موج انقلاب سوسیالیستی سوار شوند اما بشرطی که قشر دهقان محروم نیز مشارکت کند حتی در کشورهای اروپای غربی زمان مارکس، (۲) رهبران نخستین حزب کمونیست چین کاملاً مطلع بودند که چین نسبت به روسیه توسعه کمتری یافته بود و در نتیجه برای انقلاب در چین نباید از مشی روسی پیروی کورکورانه کرد. به نظر چینی‌ها موفقیت انقلاب روسیه، درستی برداشت آنها از مارکس را ثابت می‌کرد و آن اینکه یک کشوری که در مرحله پیشرفته‌ای از صنعتی شدن نداشته باشد باز هم می‌تواند بر موج انقلاب سوار شود و انقلاب سوسیالیستی خود را طبق الگوی مارکس به پیروزی برساند. مارکسیست‌های چینی از ابتدا تلاش می‌کردند که مشی انقلابی خود را متمایز از مشی انقلابی اتحاد شوروی حفظ کنند. در واقع آنها دست‌کم تا زمانی که دنگ شیائوپینگⁱⁱⁱ به رهبری رسید، اقدامات خود را با تعالیم مارکس سازگارتر می‌دیدند؛ در این زمان بود که حزب کمونیست چین تصمیم گرفت راه‌حل‌های خود را دیگر در نوشته‌های مارکس جستجو نکند.

این کتاب گزیده‌ای از تحولات هشتاد ساله مارکسیسم در چین است. برای بررسی کامل فراز و نشیب‌های این دره طولانی بی‌تردید چندین جلد کتاب لازم است، به همین خاطر در این مطالعه از بسیاری آراء و نظرات رهبران حزب کمونیست چین و حتی نظریه‌پردازان آن صرف نظر شده است. معیار انتخاب اندیشه‌های یک اندیشمند در این مطالعه، میزان تأثیر و ماندگاری اندیشه‌های او در توسعه مارکسیسم در چین بوده و طول مدت زمامداری او اهمیتی در این باره نداشته است. بر پایه این معیار، اندیشه‌های چو چیوبای^{iv} با وجودی که تنها برای یک سال رهبر حزب بود، بطور گسترده‌ای مورد بحث قرار گرفته است. یکی از رهنمودهای ماندگار وی این بود که مشی مارکسیسم چینی باید مستقل باشد و از الگوبرداری از روی نسخه روسی پرهیز کند. با این حال ماندگارترین رهنمود وی تهیه یک برنامه فرهنگی بعنوان جزء گسست‌ناپذیر انقلاب سوسیالیستی بود. تأثیر و نفوذ این رهنمود تا سال‌های سال پس از اعدام وی از سوی

ⁱ Chen Duxiu

ⁱⁱ Manchester Liberal

ⁱⁱⁱ Deng Xiaoping

^{iv} Qu Qiubai

نیروهای ضد کمونیست در سال ۱۹۳۵ هم چنان ادامه یافت. رهنمود وی درباره نظریه فرهنگ در مارکسیسم چینی، پس از آنکه از رهبری حزب کنار گذاشته شد در سال ۱۹۳۲ طراحی و منتشر شد ولی پس از ده سال انتظار در نهایت از سوی مائو و با عنوان “گفتگوها در همایش یانان درباره ادبیات و هنر”ⁱ در سال ۱۹۴۲ به عنوان خط رسمی حزب اتخاذ و ترویج شد. چو همچنین در استفاده از ادبیات شفاهی برای ایجاد انقلاب کمک بسیاری کرد. او در “زبان کارخانه و مزرعه”ⁱⁱ از روش داستان‌سرایی سنتی برای ترویج پیام مارکس در میان شهرنشینان بی‌سواد و کارگران روستایی استفاده می‌کرد. در مقابل، من از وانگ مینگⁱⁱⁱ با وجودی که شخصیت پرقدرتی برای مدت زمانی طولانی‌تر از چو بود صرف نظر کرده‌ام. در هر مطالعه تاریخی از جنبش کمونیستی چین باید رهبری وانگ مینگ را مورد توجه قرار داد اما در مقایسه با چو، نفوذ او بر ماهیت مارکسیسم در چین بسیار سطحی و کم دوام بود. از وی بیشتر بخاطر حمایتش از اقدام استالین در حذف رقیبان و مخالفان سیاسی، یاد می‌شود.

عمده‌ترین رهنمودها در انتخاب یک مشی انقلابی ویژه چین و متفاوت با مشی اتحاد شوروی از سوی مائو زدوونگ مطرح شد. این مطالعه نشان خواهد داد که مائو چگونه بشکلی هدفمند ضمن طرح ادعای سازگاری بیشتر خود با مارکس، تفاوت‌های عمده میان خود با لنین و استالین را اثبات کرد. یکی از موضوعاتی که مارکسیست‌های چینی سخت بدان چسبیده و رفتارشان را از مارکسیست‌های روسی و بیشتر انقلابیون مارکسیست متمایز ساخته‌اند، همان اندیشه مارکس درباره انقلاب دائمی است. این موضوع اولین بار در زمان رهبری چن در اوایل دهه ۱۹۲۰ مطرح شد و در زمان چو و مائو بطوری گسترش یافت که بصورت یک اصل هدایت‌گر در پشت انقلاب فرهنگی قرار گرفت. نفوذ چو در پس برخی استدلال‌های نظری این مبارزه طولانی، کاملاً قابل شناسایی است.

نفوذ اندیشه‌های مائو در میان افرادی که به مارکسیسم در چین کمک بسزایی کردند چشمگیرتر است. بحث و بررسی اندیشه‌های مائو در دو بخش صورت می‌گیرد. بخش اول بیشتر به مباحث نظری در دوره یانان در دهه ۱۹۴۰

پرداخته و بر تفاوت‌های میان اندیشه‌های او و اندیشه‌های لنین و استالین تمرکز کرده است. این بخش همچنین توضیح می‌دهد که چگونه مائو اندیشه‌های چو درباره نقش فرهنگ در یک انقلاب سوسیالیستی را در “گفتگوهای درباره ادبیات و هنر” بصورت یک خط حزبی درآورد و گسترش داد. البته چو هم بنوبه خود اندیشه‌هایش را از پیشینیانش، مارکس و چن، گرفته و تکامل بخشیده بود. این اندیشه‌ها تا پایان رهبری مائو همچنان بصورت خط ماندگار حزب باقی ماند.

بخش دوم شکل دو مطالعه موردی بخود خواهد گرفت: مبارزاتی که یکی پس از دیگری بعنوان “جهش بزرگ به جلو”^{iv} و “انقلاب فرهنگی پرولتاریایی کبیر”^v این دو مبارزه نتوانست به اهداف اعلام شده خود دست

یابد و در نتیجه شکست خوردند. استدلال من در این باره این است که علت این شکست این بود که مائو نتوانست بر حزب کمونیست چین نظارت کافی اعمال کند و حمایت آنها را برای سیاست‌های خود جلب کند. نه تنها رفقای سرکشی مثل جو انلای،^{vi} جلوی مائو را سد کرده بودند، بلکه باد هم در جهت مخالف مائو وزیدن گرفته بود. از این گذشته مائو

ⁱ Talks at the Yanan Forum on Literature and Art

ⁱⁱ The Language of the Factory and the Fields

ⁱⁱⁱ Wang Ming

^{iv} The Great Leap Forward

^v The Great Proletarian Cultural Revolution

^{vi} Zhou Enlai

بعنوان یک پیرو مارکس، ترجیح می‌داد که پیش از آغاز هر جنبشی، وارد جزئیات آن نشود. این یک نقص عملی در اندیشه مائو بویژه در نظریه‌های علم و عمل وی بود که البته وی از مطالعه نوشته‌های مارکس گرفته و خود تکمیل کرده بود. من معتقدم که بی‌میلی نسبت به طرح جزئیات احتمالاً موجب شکست اساسی مارکسیسم بعنوان یک شیوه انقلاب اجتماعی شده است. گر چه مارکسیست‌های چینی اغلب متهم به ضعف طراحی شده‌اند مثلاً ما خواهیم دید که مارکسیست‌هایی همچون مائو بخاطر ایدئولوژی، مانع پذیرش شیوه اجرایی می‌شوند در حالی که پیش از آغاز هر عملی، باید جزئیات آن طراحی گردد. این نتیجه‌گیری نیز با اجماع پژوهشگران در این باره متفاوت است.

حزب کمونیست چین در دوره اصلاحات پس از مائو، دست کم در ابتدای دوره، اشتیاق زیادی داشت که همچنان مارکسیست باقی بماند ولی به دلایلی کاملاً متفاوت با دوره مائو. رهبران دوره پس از مائو در واقع مجبور بودند که سوسیالیسم را دوباره تعریف کنند بگونه‌ای که مارکسیسم، لنینیسم و اندیشه مائو زدوگونگ را بدلیل اضطراب کنار بگذارند ولی بطور رسمی و ظاهری همچنان بعنوان اصول هدایت‌گر حزب کمونیست چین برسمیت بشناسند. حفظ این اصول هدایت‌گر در حزب کمونیست چین پس از مائو بخاطر نگرانی کمونیست‌های چینی از مشروعیت خودشان و همچنین بخاطر تمایل دائمی آنها به سوسیالیست قلمداد شدنشان بوده است. آنها این اصول هدایت‌گر سه گانه را هم چنان حفظ کردند چون به حزب کمونیست چین مشروعیت می‌داد تا بعنوان تنها حزب حاکم باقی بماند. اما هم چنان که برنامه و اولویت‌های حزب برای توسعه اقتصادی "عمیق‌تر" و توسعه یافته‌تر می‌شد، حزب کمونیست چین دیگر نمی‌توانست مشروعیت خود را بر مبنای مارکسیسم یا حتی بر مبنای اصول هدایت‌گر سه گانه استوار کند. بعبارت دیگر هر قدر که برنامه اصلاحات حزب کمونیست چین پیشرفت می‌کرد، بحران مشروعیت آن هم عمیق‌تر می‌شد. سرانجام حزب کمونیست چین در شعار جدید "سوسیالیسم با ویژگی‌های چینی"^۱، استدلال خود را بر روی منطق و عقل قرار داد و اعلام کرد که مشی مارکسیسم نیاز به راهبردهای ویژه هر وضعیت دارد و بهمین خاطر باید بر روی کلمه چینی این شعار تأکید گردد. در این راستا بود که حزب کمونیست چین نظریه سیاسی بنیادین چینی بودن یعنی نظریه مشهور به اندیشه کنفسیوس، را که بتواند رفتارها و نظام‌های مشکوک را مشروعیت بخشد، مجدداً به کمک طلبید.

بطور خلاصه باید گفت که تز اصلی این کتاب این است که در خلال تاریخ مارکسیسم در چین تا زمان مرگ مائو، چینی‌ها مارکسیسم را بعنوان ابزاری برای حل مشکلات فراوان اقتصادی، سیاسی و اجتماعی خود پذیرفته بودند. اما در دوره پس از مائو، مارکسیسم ابتدا بعنوان عامل مشروعیت بخش ایدئولوژی یا نظام سیاسی مورد توجه قرار گرفت. با این حال هدف این مطالعه این نیست که بگوید مارکسیست‌های چینی، مارکسیست‌های راستینی بودند یا حتی آنها راست‌تر از آنهایی بودند که ادعای مارکسیسم می‌کردند. در واقع به همان اندازه که پیدا کردن یک "مسیحی راستین" دشوار است، پیدا کردن یک "مارکسیست راستین" نیز بعید است حتی اگر بتوان از شرایط و صفات چنان شخصی تعریفی ارائه کرد. آنچه که من مدعی هستم این است که کمونیست‌های چینی تا زمان مرگ مائو می‌توانستند ادعای قابل توجیهی داشته باشند که نظریه‌ها و عمل آنها بر بنیاد مارکس نهاده شده بود و منتقدان آنها که این ادعا را انکار می‌کردند، خود در اشتباه بودند.

در پایان باید چند کلمه‌ای هم درباره منابع این کتاب توضیح بدهم. در این کتاب که امیدوارم توانسته باشد اندیشه‌های رایج درباره مارکسیسم چینی را به چالش کشیده و یک راه‌حل دیگری ارائه کرده باشد، تحلیل‌ها و یافته‌هایی ارائه شده که بیشتر بر اساس منابع چینی منتشر شده در زمان آن رخدادها است. برای مثال از پیام‌هایی که حزب کمونیست چین در تشریح پیروی از مارکس برای عموم مردم صادر می‌کرد بیشتر از بیانیه‌های رسمی حزب که اغلب برای خشنود کردن رفقای کمیترنی تهیه و منتشر می‌شد استفاده شده است. در حالی که بیشتر این منابع در

ⁱ Socialism with Chinese Characteristics

کتابخانه‌های معتبر در دسترس هستند ولی بسیاری از آنها بنظر می‌رسد که مورد غفلت یا عدم دقت پژوهش‌گران واقع شده است. این موارد شامل مجله‌های مشهوری همچون شین چینگنیانⁱ (جوان جدید)، شینگ دائوⁱⁱ (راهنمای هفته) و جونگوئو چینگنیانⁱⁱⁱ (جوان چینی) می‌شود که در اوایل دهه ۱۹۲۰ بطور جدی خواستار مشارکت فعال قشر دهقان شده بود. من همچنین از مجموعه آثار و دیگر نوشته‌های پراکنده بسیاری از رهبران حزب کمونیست چین، خاطرات و دست‌آورد ترجمه‌های چینی از نوشته‌های مارکس و دیگر پیشگامان مارکسیست استفاده کرده‌ام.

ⁱ Xin Qingnian

ⁱⁱ Xing Dao

ⁱⁱⁱ Zhongguo Qingnian

فصل دهم

خلاصه

تلاش من برای بررسی تحول مارکسیسم در چین به چندین نتیجه رسیده که با نتایج پژوهش‌های موجود مغایرت دارد. در یک ترتیب تاریخی، اولین نتیجه، ماهیت پیام مارکس است اینکه آیا درست است که انقلاب‌های مارکسیستی در جوامع صنعتی نشده‌ای مثل چین در اواخر دهه ۱۹۱۰ که حزب کمونیست چین تأسیس شده بود، پا بگیرد؟ برخلاف پژوهش‌های موجود من نشان داده‌ام که مارکس هیچگاه چنین شرطی نگذاشته بود. دوم اینکه آیا چینی‌ها پیام مارکسیستی را از روس‌ها و مأموران کمیتن دریافت کردند؟ من نشان داده‌ام که برعکس، آنها مارکسیسم را پس از مطالعه آثار مارکس و مشاهده شرایط اجتماعی در چین پذیرفتند. سوم اینکه چطور ما می‌توانیم تحولات بعدی مارکسیسم در چین را ارزیابی کنیم؟ آیا آنها از مارکس و روس‌ها انحراف پیدا کردند یا اینکه در انطباق کامل با مارکس می‌باشند؟ استدلال من این است که چینی‌ها مدت‌های مدید بود که تحول مشی مارکسیستی خودشان در چین را با دریافت خودشان از مارکس و شرایط موجود در چین سازگار می‌دانستند. از ابتدا چینی‌ها دقت داشتند که کورکورانه از شیوه‌های روسی پیروی نکنند. دست آخر اینکه این مطالعه با بحث اعتقاد به مارکسیسم در چین پس از مائو به پایان می‌رسد و هدف این بود که ببینیم آیا کمونیست‌های چینی قادر بودند بحران مشروعیت خود را در دوره اصلاحات حل بکنند.

نشان داده‌ام که مارکسیست‌های چینی بویژه رهبران حزب کمک‌های چشمگیری را به نظریه و عمل مارکسیسم نموده‌اند. همچنین نشان داده‌ام که بسیاری از کمک‌های آنان از مواضع روس‌ها متمایز بوده و هست. معتقدم که بنظر چینی‌ها اندیشه‌های متمایز آنها حتی در مقابل اندیشه‌های روس‌ها، بعنوان تصحیح سوء برداشت و سوء رفتار روس‌ها از مارکس بوده و رفتار خود را در عین سازگاری با آثار مارکس و شرایط تاریخی چین می‌دانستند. چینی‌ها می‌خواستند که از برخی از اشتباه‌هایی که مارکس در میان انقلابیون سوسیالیست عصر خود مثل طرفداران کمون‌ها در پاریس مشاهده کرده بود، پرهیز کنند. چینی‌ها می‌خواستند که مارکسیست واقعی باشند تا اینکه فقط تن به دیدگاه‌ها و تفاسیر رفقای روسی و کمیتن خود بدهند. بسیاری از رهبران چین معتقد بودند که بدگویان آنها نتوانسته‌اند پیام مارکس و هدف آن را بخوبی درک کنند.

بهمین خاطر بود که چینی‌ها از تصمیم خودشان درباره پذیرش و بکار بستن راه‌حل‌های مارکسیستی برای مشکلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی موجود در چین دفاع می‌کردند. از چن دوشیو، رهبر و بنیان‌گذار حزب کمونیست چین، تا جانگ چون‌چیانو، عضوی از گروه چهار تبهکار، مارکسیست‌های چینی از مواضع خودشان در مقابل کسانی که از مواضع چینی‌ها انتقاد می‌کردند و آن را نامناسب و غیر مارکسیستی قلمداد می‌کردند، همواره دفاع می‌کردند و مواضع خود را مطابق با نوشته‌های مارکس بویژه نوشته‌های مربوط به وضعیت فرانسه عنوان می‌کردند و برای توجیه ایجاد یک انقلاب مارکسیستی که شامل دهقانان هم باشد به جنگ داخلی در فرانسه مارکس استناد می‌کردند. در دوره انقلاب

فرهنگی، جانگ با استناد به مبارزات طبقاتی در فرانسه برای حمایت خود از یک انقلاب دایمی از جمله یک انقلاب در افکار استفاده می‌کرد. بسیاری از پژوهش‌گران معتقدند که چین صنعتی نشده بود و مارکسیسم در سال ۱۹۲۱ که حزب کمونیست چین تأسیس شد، با اوضاع چین ناسازگار بود. اما موضع چینی‌ها را می‌توان به موضع "مردم به بند کشیده شده" انگلس تشبیه کرد. از همان اوان چینی‌ها مطمئن بودند که مسیر مارکسیستی بسوی آزادی اجتماعی، باید از نظر شرایط، کاملاً مشخص و معین باشد و همین موجب شد که آنها در متمایز بودن خود احساس راحتی بکنند.

چن دوشیو، رهبر و بنیان‌گذار حزب کمونیست چین، واقف بود که سوسیالیسم مارکسیستی که وی از آن طرفداری می‌کرد، با آنچه که روسیه شوروی در آن زمان دم می‌زد، مشابه نبود چرا که وی می‌دانست شرایط چین از شرایطی که لنین و رفقاییش با آن مواجه بودند، متفاوت بود. چن مستقیماً به مارکس مراجعه کرد و از نوشته‌های مارکس و مشاهدات خود از شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی چین بود که وی و رفقاییش به این نتیجه رسیدند که زمان مناسب برای براه انداختن یک انقلاب سوسیالیستی مارکسیستی فرا رسیده است و نظریه‌های عمل انقلابی خود را تدبیر و ترسیم کردند. به نظر چن، انقلاب سیاسی باید همدوش با انقلاب‌های فرهنگی و ادبی پیش می‌رفت چرا که در نظر او، یک انقلاب سوسیالیستی مارکسیستی شامل انقلاب‌هایی هم در افکار و هم در سیاست می‌شد. این دیدگاه او در زمان جنبش فرهنگ جدید در سال ۱۹۱۵ پیش از آنکه رسماً به مارکسیسم روی آورد، بود.

چو چوبای نیز که پس از چن و با کمک بورودین، نماینده کمینترن، در سال ۱۹۲۸ به رهبری حزب کمونیست چین رسید، اصرار می‌کرد که انقلاب مارکسیستی در چین نباید کورکورانه از روس‌ها پیروی کند چرا که شرایط چین متفاوت است. وی اولین بار در سال ۱۹۲۳ بعنوان دبیر چین‌گنیان زاجی (فصلنامه جوان)، پیش از آنکه این فصلنامه به نشریه نظری رسمی حزب کمونیست چین تبدیل شود، این دیدگاه را آشکارا اعلام کرد. وی شخصاً با رهبران بولشویک مثل بوخارین در مدت اقامت خود در مسکو آشنا بود اما برخلاف روس‌ها، وی اصرار شدید می‌کرد که در انقلاب سوسیالیستی مارکسیستی چین، برنامه فرهنگی باید بطور همزمان با برنامه اقتصادی و سیاسی به اجرا درآید. این دو جبهه بطور دیالکتیکی با یکدیگر مرتبط هستند و دارای تأثیرات متقابل بر یکدیگر هستند. مثل چن، اصرار چو بر متمایز بودن از روس‌ها بخاطر مطالعه وی از آثار مارکس، انگلس و درک وضعیت چین بود. در سال ۱۹۳۲ چو نامه‌ای را که مارکس و انگلس به لاسال نوشته بودند، ترجمه و منتشر کرده بود. مارکس و انگلس در آن نامه، اشتباه‌های سیاسی را که بنظرشان لاسال در نمایش "فرانس فن سیکینجین" و در استفاده از هنر بعنوان یک عامل انقلابی، مرتکب شده بود، متذکر شده بودند. درسی که چو از آنها گرفته بود مبنی و پایه "گفتگوهای همایش یانان درباره ادبیات و هنر" مائو شد که ده سال بعد در سال ۱۹۴۲ مطرح و به سیاست فرهنگی حزب کمونیست چین تبدیل شد و تا زمان مرگ مائو نیز ادامه یافت.

دوره میان رهبری چو و مائو یک دوره پرمخاطره برای حزب کمونیست چین بود. خطر دایمی نابودی سایه سنگینی را بر حزب انداخته بود و در نهایت بخاطر حملات ملی‌گرایان مجبور به عقب‌نشینی شده بود. این عقب‌نشینی بیشتر بخاطر ضعف خودشان بود تا این حقیقت که آنها مجبور بودند از دستورالعمل‌های نابخردانه استالین که از طریق کمینترن به آنها می‌رسید، پیروی کنند. درست در اواسط این عقب‌نشینی بود که مائو بعنوان رهبر حزب کمونیست چین در سال ۱۹۳۵ برگزیده شد. در نهایت در پایان این عقب‌نشینی، که امروزه بنام راه‌پیمایی طولانی شهرت دارد، کمونیست‌ها به یانان رسیدند. وقتی که آنان تحت رهبری مائو به پایگاه دورافتاده ولی نسبتاً امن خود در یانان رسیدند، مارکسیسم چینی دوباره گام‌های مهمی را برداشت که بر تمایز نظریه‌های علم و عمل آنها با روس‌ها تأکید می‌کرد. در اینجا دیگر خود لنین و استالین، هدف چینی‌ها قرار گرفته بودند. مائو مؤدبانه ولی محکم، اختلاف خود را با لنین درباره نظریه علم، و با استالین درباره نظریه عمل، بیان کرد.

از نظر مائو مواضع مارکس نزدیکتر بود تا به مواضع رفقای روسی‌اش چرا که مائو نتایج خود را مبتنی بر نوشته‌های مارکس می‌دانست. در واقع می‌توان مارکسیسم چینی در زمان رهبری مائو را کشمکشی با مارکسیسم مورد ادعای کمونیست‌های شوروی بشمار آورد. مارکسیسم مائو را در مقایسه با مارکسیسم جاهای دیگر، می‌توان مارکسیسم با ویژگی‌های چینی نامید گر چه خود چینی‌ها احتمالاً ترجیح می‌دهند که سوسیالیسم خود را با تکیه به مارکس، مارکسیستی معرفی کنند. در حالی که واژه سوسیالیسم با ویژگی‌های چینی تا شصت و اندی سال بعد از کشمکش ۱۹۳۷ مائو با روس‌ها رایج نشد، ولی مارکسیست‌های چینی همواره اصرار کرده‌اند که مشی انقلابی آنها از مشی انقلابی روس‌ها متمایز است و این نه فقط بخاطر شرایط تاریخی متفاوت آنها بلکه بخاطر این هم هست که چینی‌ها اقدامات خود را بیش از آنکه لنینیستی یا مارکسیست و لنینیستی بدانند، مارکسیستی صرف دانسته‌اند.

چن دوشیو و معاصران وی از همان ابتدا اصرار می‌کردند که بعنوان مارکسیست، باید دهقانان را نیز در انقلاب سوسیالیستی خود مشارکت دهند چرا که آنها یاد گرفته بودند که مارکس یک علت شکست کمون‌های پاریس را در ناتوانی آنها در جذب دهقانان بی‌زمین و بقول مارکس پرولتاریای فونسیبر، تشخیص داده بود. مارکسیست‌های چینی از همان ابتدا همواره دهقانان را بعنوان نیروی اصلی در انقلاب سوسیالیستی مارکسیستی بشمار می‌آوردند.

جستجوی چین برای یک جامعه و فرهنگ جدید از طریق اقدامات سیاسی انقلابی، یک نتیجه مستقیم جنبش فرهنگ جدید بود که چن رهبری آن را برعهده داشت. عبارت دیگر انقلاب سوسیالیستی مارکسیستی برخاسته از جنبش فرهنگی در چین که همان جنبش فرهنگ جدید است، بود. برنامه انقلابی چین از همان ابتدا شامل یک جبهه فرهنگی بعنوان جز جدایی‌ناپذیر خود بود. این تحلیل چینی متکی به مطالعات آنها از مارکس و ایستادگی آنها در زمان رهبری مائو بود. این موضوع حتی بعد از مائو نیز با وجودی که ماهیت فرهنگ تغییر کرده است، هم چنان ادامه دارد.

در طول انقلاب، مشاجره‌های سیاسی در درون حزب کمونیست چین را می‌توان بطور کلی در مبارزه دو طرفه توصیف کرد. با این وجود، با تغییر وضعیت، ماهیت دو خط این مبارزه نیز، تغییر کرد. برای مثال کمتر از پنج سال پس از آنکه خیانت شریکان ملی‌گرا، به عمر جبهه متحد اول در سال ۱۹۲۷ پایان داد، حزب کمونیست چین روی جبهه متحد دوم کار کرد چرا که بنظر این حزب، با تهاجم ژاپن به چین، شرایط تاریخی تغییر کرده است. در واقع به همین ترتیب تعریف "مردم" نیز تغییر کرده بود. مردمی که حامی بنای سوسیالیستی بودند به مردمی که مخالف مهاجمان بودند، تغییر کرده بود. گر چه جبهه متحد دوم هم جز خیانت‌های خونین فرجامی نداشت، اما دست‌کم موجب فروکش ظاهری آتش دشمنی آشکار میان ملی‌گرایان و حزب کمونیست چین شد. نزدیک پایان جنگ مقاومت، مائو به چونگ‌کینگ، پایتخت ملی‌گرایان رفت و شخصا با جیانگ بعنوان یک برادر بزرگتر، خوش و بش کرد چرا که مائو می‌خواست از یک جنگ داخلی پرهیز کند و بازسازی ملی را در اولویت دوره پس از جنگ می‌دانست. اما وقتی که تلاش وی به شکست انجامید، جنگ داخلی آغاز شد. از این بعد، در طول انقلاب وقتی که شرایط تاریخی تغییر کرد، بدنبال آن، راهبردها و تعاریف دو خط و همچنین ماهیت "مردم" نیز تغییر کرد. بطور خلاصه مارکسیست‌های چینی بر اساس یک مشی ثابت یا از پیش تعیین شده‌ای عمل نمی‌کردند. ابزارهای آنها همواره منعطف و متغیر بود و همین طور واکنش آنها به وضعیت‌های متغیر، اگر چه تا دوره اصلاحات اخیر، هدف آنها همواره ایجاد جامعه‌ای بود که در آن تولید بر اساس توان و توزیع بر اساس نیاز باشد.

پس از آزادی در حالی که حزب کمونیست به قدرت رسیده بود، تغییرات چشمگیری در شرایط تاریخی بروز کرده بود. در زمان تأسیس سازمان ملل متحد در سان فرانسیسکو، حزب کمونیست چین یک هیئت نمایندگی بدانجا فرستاد اما بخاطر کارشکنی‌های ایالات متحده، اعتبارنامه این هیئت مورد قبول واقع نشد. جنگ کره و جنگ سرد منجر به تحریم بین‌المللی دیپلماتیک و اقتصادی چین برهبری ایالات متحده شد. برخلاف میل و با چندین شرط و شروط، چین

اعلام کرد که "به یک طرف متمایل خواهد شد" که منظور اتحاد شوروی بود. قرارداد دوستی ۳۰ ساله دو کشور کمتر از ۱۰ سال ادامه یافت. در سال ۱۹۶۰، روابط آنها به دشمنی آشکار و درگیری مسلحانه و در پی آن اختلافات ایدئولوژیکی و سیاسی کشیده شد و تا مرگ مائو و فروپاشی شوروی بهبود نیافت. در این زمان بود که شرایط تاریخی مجدداً تغییر کرد. تحریم اقتصادی ایالات متحده بر ضد چین هم در شرایطی که دیگر کشورهای سرمایه‌داری غربی از صف خارج شده و شروع به معامله با چین کرده بودند، از اثر افتاد و بتدریج برداشته شد. جمهوری خلق چین در نهایت توانست علیرغم تلاش‌های ایالات متحده و دو متحد رام خود، استرالیا و نیوزیلند، با احراز اکثریت دو سوم، جایگاه حق خود را در سازمان ملل متحد تصاحب کند.

پس از جنگ سرد، درگیری‌های میان قدرت‌های بزرگ دیگر نظامی نبود بلکه اقتصادی بود. با این حال درگیری‌های نظامی باز بر سر ملل کوچکتر و میان آنها جریان یافت و اغلب اوقات هم خیلی خونبار بود مثل براندازی یاغیانه پاناما، عراق، نیکاراگوئه و یوگسلاوی سابق. معمولاً بهای عضویت در باشگاه سرمایه‌داری، اطاعت و فرمانبرداری اقتصادی است. چین همچون کوبا از پرداخت این بها خودداری کرد. انزوای سیاسی و اقتصادی که در دوره مائو ایجاد شد بدین معنی بود که توسعه اقتصادی آهسته‌تر از وضعیت غیر آن بود گر چه چندان هم فرقی نمی‌کرد. این چنین شرایطی از سوی رهبران دوره پس از مائو مردود اعلام شد و اصلاحات به اجرا درآمد.

اهداف رهبران دوره پس از مائو متفاوت است. بجای جستجو برای حرکت بسمت یک سازمان اجتماعی که در آن روابط تولیدی، تضمین کننده توزیع بر اساس نیاز و تولید بر اساس توان باشد، رهبران کنونی، یک اولویت جدیدی در گسترش نیروهای تولید کننده چین دارند. بر این اساس، مارکسیسم، لنینیسم، اندیشه مائو زدونگ و روند انقلابی، همگی مورد تجدید نظر و تعریف دوباره قرار گرفتند. حزب کمونیست چین بخاطر اینکه شیوه‌های چندگانه مالکیت ابزار تولید را دوباره مطرح و ارائه کرده بود، به یک ایدئولوژی مشروعیت‌بخشی نیاز داشت تا بی‌آنکه اتکایی به مفهوم دیکتاتوری پرولتاریا داشته باشد، آن را بعنوان تنها حزب حاکم اعتبار بخشد. رهبران حزب پس از تلاش‌های شدید و اغلب دیوانه‌وار و مشکوک، به یک ایدئولوژی دست یافتند که بنظر آنها با شرایط تاریخی جدید چین سازگار باشد. این ایدئولوژی قطعا چینی بود و می‌توانست فرمانروایی یگانه حزب را مشروعیت بخشد چرا که این ایدئولوژی در زمینه اخلاقی هیچ مخالفی را تحمل نمی‌کرد. حزب کمونیست چین توضیح می‌داد که مارکس و لنین "شرایط تاریخی" چین معاصر را تجربه نکرده بودند و در نتیجه نمی‌توانستند راه‌حل‌های مناسب با مشکلات کنونی چین را ارائه دهند. آنها اندیشه کنفسیوس، نظریه سیاسی کهن چینی، را به استخدام خود درآوردند و از آن برای مشروعیت بخشیدن به ادعای مشکوک فرمانروایی یا اصالت خود استفاده کردند. اما اندیشه کنفسیوس بزودی به کناری نهاده شد و معلوم شد که برای مشروعیت بخشیدن به سیاست‌های اقتصادی چین ناتوان است.

با این حال اگر چه برنامه سیاسی در چین دیگر با پیروی از اهداف مارکسیستی مشروعیت ندارد، اما برنامه اصلاحات کاملاً مشابه سرمایه‌داری آن گونه که دولت‌های سرمایه‌داری بزرگ مثل اعضاء سازمان توسعه و همکاری اقتصادی انجام می‌دهند، نیست. اینکه سوسیالیسم با ویژگی‌های چینی باید بمنزله عضوی از خانواده سوسیالیسم پذیرفته شود یا نه، بنظر می‌رسد که به دیدگاه دربانان سوسیالیسم بستگی دارد. اگر بتوان رابرت اوئن، مارکس، لنین، استالین، تروتسکی، مائو، تونی بین و تونی بلر، همگی را با آن همه اختلافاتشان، سوسیالیست بنامیم، پذیرش یا نپذیرفتن کمونیست‌های چینی پس از مائو به جمع سوسیالیست‌ها، به روح کلی عموم دربانان یعنی پژوهش‌گران و مفسران بستگی دارد. از دید حزب کمونیست چین آنچه که اهمیت بیشتری دارد این است که یک ایدئولوژی مشروعیت‌بخشی داشته باشد که هم چینی و هم سوسیالیستی باشد. اندیشه کنفسیوس بی‌تردید چینی است اما مادامی که اصول هدایت‌گر حزب بگونه‌ای اصلاح نشود که مارکسیسم، لنینیسم و اندیشه مائو زدونگ را از خود بزداید، هرگونه تلاشی

برای استمداد از اندیشه کنفوسیوس، در آینده منجر به تضاد خواهد شد چرا که اندیشه کنفوسیوس، ویژگی‌های بسیاری دارد که با ارزش‌های سوسیالیستی، صرف‌نظر از نوع سوسیالیسم، سازگار نیست. اما بخاطر زیرکی که نظریه‌پردازان و رهبران حزب کمونیست چین در تعریف دوباره مارکسیسم، لنینیسم و اندیشه مائو زدوونگ نشان داده‌اند، آنها از پس تعریف دوباره اندیشه کنفوسیوس و سازگار کردن آن با شرایط تاریخی جدید خودشان نیز، برخوردارند، گر چه فایده چندانی برایشان نخواهد داشت.

در ژوئیه ۲۰۰۱ در هشتادمین سالگرد تأسیس حزب کمونیست چین و در آستانه کنگره شانزدهم، جیانگ زمین، رئیس‌جمهور سابق چین، نظریه‌ها و نتیجه‌گیری‌های جدیدی را مطرح کرد. وی پیشنهاد کرد که حزب کمونیست چین باید مورد تعریف دوباره قرار گیرد و حزب بحدی گسترش یابد که عضویت آن بر روی مردمی که صاحب تولیداتی در بخش غیر دولتی بوده‌اند، مثل کارفرمایان موفق و آنهایی که موجب گسترش و پیشرفت نیروهای تولیدکننده شده‌اند، نیز آزاد گردد. در زمان نگارش این کتاب در اواخر سال ۲۰۰۱، نشانه‌های مخالفت از سوی برخی نظریه‌پردازان حزبی مشاهده شده است ولی جیانگ، هم چنان دست برتر را دارد. اینکه وی موفق می‌شود یا نه، تنها زمانی روشن می‌شود که نتایج کنگره شانزدهم حزب منتشر گردد. اگر بدعت‌های او بعنوان بخشی از اساسنامه جدید حزب درآید، اصول هدایت‌گر حزب جابجا خواهد شد چرا که حزب کمونیست چین، دیگر حزب پیشگام پرولتاریا نخواهد بود. این حزب یک حزب ملی‌گرا خواهد بود و حتی ممکن است یک فلسفه‌ای را که شاید بتوان سوسیالیسم ملی نامید به اجرا بگذارد.^۱

^۱همان طور که در پایان فصل نهم گفته شد، اسناد کنگره شانزدهم منتشر شد و معلوم گردید که تز بدعت‌آمیز جیانگ زمین مورد پذیرش حزب کمونیست چین قرار گرفته است و از این پس کارفرمایان بزرگ اجازه درخواست عضویت در این حزب را خواهند داشت.

کتابنامه

- Acheson, Dean (1949) 'Letter of transmittal to President Truman' in The China White Paper (August 1949), edition used is by Stanford University Press, Stanford, 1967.
- Analects of Confucius, any edition.
- Anhui, (1968) Anhui Radio, 16 January, cited from China News Analysis (Hong Kong), no. 695, Feb. 1968.
- Ash, R.F. (1988) 'The Evolution of Agricultural Policy' in China Quarterly, no. 116, December.
- Baranson, J. (1971) 'Automated manufacturing techniques in Developing Countries', Finance and Development, VIII, iv, December.
- Barthes, R (1957) 'Le mythe, aujourd'hui' in Mythologies, edition de Seuil, Paris.
- Baum, R. & Teiwes, F.C. (1968) Ssu-Ch'ing: The Socialist Education Movement of 1962-1966, Chinese Research Monographs no. 2, University of California, Berkeley.
- Bek, B.K. (1921) 'Zhongguo yu E-guo' (China and Russia), The Communist, no. 3, 7 April.
- Bing, Dov (1971) 'Sneevliet and the Early Years of the CCP' The China Quarterly no. 48 (Oct/Dec), 677-97, London.
- Bloody History (1923) Jing-Han Gongren liuxie shi (The Bloody History of the Beijing-Hankou Railway Workers), Beijing, a contemporary account with no author or publisher. Or, Er-qi can-an shi (1957) (History of the Feb. 7th Massacre), Beijing, People's Publisher, no author.
- Blueprint (2001) 'China's First Blueprint for Development in the New Century' Beijing Review, pp. 12-17, April 5.
- Bowie, R.R. and Fairbank J.K.(1965) Communist China 1955-1959 Policy Documents with Analysis, Harvard University Press, Cambridge, Mass.
- Bulletin (1988) Bulletin of Concerned Asian Scholars vol. 20 No 1. a special issue devoted to Su with an interview.
- Cai, Hesen, 'Ma-ke-si xueshe yu Zhongguo wuchanjieji' (Marxism and the Chinese Proletariat), a letter written on 11 Feb. 1921 to the Xin Qingnian (New Youth), IX iv, 1 Aug
- Carrere, d'Encasusse H & Schram, S R (1969) Marxism and Asia, Allen Lane, The Penguin Press, London.
- Carrere, d'Encausse H. & Schram, S.R. (1969) Marxism and Asia, Allen Lane The Penguin Press, London.
- Carrere, d'Encausse H. and Schram, S. R. (1969) Marxism and Asia, Allen Lane The Penguin Press, London, p. 4.
- Chan, Adrian (1972) I have in my possession a photocopy of the Proceedings of that Meeting, photocopied from the Uncataloged Papers in the Hoover Institute, USA, 1972.
- Chan, Adrian (1973) 'The Peasant Movement of Shunde' Paper in Far Eastern History no. 8, 1973, Australian National University Press, Canberra.
- Chan, Adrian (1982) 'Post-Mao Development Strategies: Socio- Political Impacts and Implications', in China since Mao, ed. W.E. Willmott, New Zealand Asian Studies Society Occasional Papers, v. 5.
- Chan, Adrian (1993) 'Confucianism and Deng's China' in Lee and Syrokomla-stefanowska eds. Modernization of the Chinese Past, Asian Studies Series no. 1, University of Sydney, Sydney.

- Chan, Adrian (1996) 'Confucianism and Development in East Asia', *Journal of Contemporary Asia* V 26, No 1, 28-45.
- Chan, Adrian (1997) 'The Sinless Chinese: a Christian Translation Dilemma?' in Karl Simms, ed. *Translating Sensitive Text: Linguistic Aspects*, Rodopi, Amsterdam.
- Chan, Adrian (1998) 'The Oral Marxian Message', in *Eternal Storyteller*, ch. 12, ed. V. Bordahl, Curzon Press, Lon, and Nordic Institute of Asian Studies, Copenhagen.
- Chang J.K. (1969) *Industrial Development in Pre-Communist China: a Quantitative Analysis*, Edinburgh University Press, Edinburgh, Table 14.
- Chen, Duxiu (1904a) *Anhui suhua bao (Anhui Vernacular News)*, pp. 30, 60. Pages in the twenty-two issues were numbered consecutively.
- Chen, Duxiu (1904b) *Anhui suhua bao (Anhui Vernacular News)*, nos. 3, 4, 6, 7, 12 (15 May-13 July)
- Chen, Duxiu (1910) "Shui-wen yin-shen yi-kao", *Guocui xuebao (Journal of National Essence)*, nos. 68, 69.
- Chen, Duxiu (1911) "Fourteen Poems", *Min li bao*, 19 February.
- Chen, Duxiu (1915a), "The French and modern civilization", *Qingnian zhazhi I i*, 15 September.
- Chen, Duxiu (1915b), *Jaiyin zhazhi iv*, 27-30, 15 September.
- Chen, Duxiu (1916) 'Xianfa yu Kongjiao' (Constitutionalism and the Teachings of Confucius), *Xin Qingnian*, II, iii, Nov. 1st.
- Chen, Duxiu (1916) Reply to Wang Shuqian, Correspondence Section, *Xin Qingnian*, II, i, 1 September.
- Chen, Duxiu (1917) 'Wenxue keming lun' (Treatise on the Literary Revolution), *Xin Qingnian*, II, vi, 1 Feb.
- Chen, Duxiu (1917),"Suggestions on Literary Reform", *Xin Qingnian II*, v 1 January.
- Chen, Duxiu (1917a) Reply to Gu Kegang, Correspondence Section, *Xin Qingnian*, III, v, 1 July.
- Chen, Duxiu (1917b) "Modern Western Education", speech to Nankai College, Tianjin, *Xin Qingnian III*, v, 1 July.
- Chen, Duxiu (1917c) "Wenxue geming lun" (Treatise on the Literary Revolution), *Xin Qingnian II*, vi, 1 February.
- Chen, Duxiu (1917d) "Dui De waijiao" (Foreign Relations with Germany) *Xin Qingnian III*, i, 1 March.
- Chen, Duxiu (1917e) "E-luo-si keming yu wo guomin zhi jiaowu" (The Russian Revolution and the awakening of our people) *Xin Qingnian III*, ii 1 April.
- Chen, Duxiu (1917f) "Shiju zhagan" (Random Thoughts on the Contemporary Situation) *Xin Qingnian III*, iv, 1 June.
- Chen, Duxiu (1918a) "Jinri Zhongguo zhi zhengzhi wenti" (China's Political Questions of Today", *Xin Qingnian V*, i, 15 July.
- Chen, Duxiu (1918b) "O-xiang po-huai lun" (On the Destruction of Idols" *Xin Qingnian V*, ii, 15 August.
- Chen, Duxiu (1918c) "Suigan lu" (Random Jottings) no. 21 *Xin Qingnian*, V, ii, 14 August.
- Chen, Duxiu (1918d) "Mofan Yingyu jiaoben" (Model English Text). An advertisement of this can be found in *Xin Qingnian V*, iv, 15 December.
- Chen, Duxiu (1919) 'Shihang minzhi di jichu' (Foundation for the Practice of Democracy), *Xin Qingnian*, VII, i, 1 December.
- Chen, Duxiu (1919a), *Meizhou ping-lun (Weekly Review)* nos. 4 (12 January), 8 (7 February), 11 (2 March).
- Chen, Duxiu (1919b) in *Xin Qingnian*, VII, i, 1 December.
- Chen, Duxiu (1919c) "woti guonei heping i-jian" (My views on national peace) *Meizhou pinglun (Weekly Review)*, no. 11, 2 March.
- Chen, Duxiu (1919d) "Social Comments", *Meizhou pinglun (Weekly Review)*, no. 13, 16 March.
- Chen, Duxiu (1919e) "Random Thoughts", *Meizhou pinglun (Weekly Review)*, No, 18, 20 April.

- Chen, Duxiu (1919f) "Random Thoughts", Meizhou pinglun (Weekly Review), no. 19, 28 April.
- Chen, Duxiu (1919g) "The Bolsheviki and World Peace", 115-6 Xin Qingnian, VII, i, 1 December.
- Chen, Duxiu (1920) 'Guanyu shehui zhu-i di taolun' (Discussions on Socialism) Xin Qingnian, VIII, iv, 1 December.
- Chen, Duxiu (1920a). There is a Special Announcement on the transfer of the editorial office to Guangzhou in Xin Qingnian, IX, i, 1 May.
- Chen, Duxiu (1920b) 'Minzhudang Gongzhandang' (The democratic party and the Communist Party) Xin Qingnian VIII, iv, 1 December.
- Chen, Duxiu (1920c) 'Laodong chuanzheng' (Dictatorship of the workers)', Correspondence Section, Xin Qingnian VIII, iii, 1 November.
- Chen, Duxiu (1921) Xin Qingnian IX, i, 1 May published the resolutions and manifestos made at the founding meeting. In IX, iii, 1 July, was his speech entitled 'Critical Discussions on Socialism.'
- Chen, Duxiu (1921a), "Cultural Movement and the Social Movement", Xin Qingnian IX, i, 1 May.
- Chen, Duxiu (1921a), Reply to Cai Hesen, Xin Qingnian, IX, iv, 1 August.
- Chen, Duxiu (1921b) Correspondence Section Xin Qingnian IX, iv, 1 August.
- Chen, Duxiu (1922), 'Ma-ke-si xueshuo' (On Marxism), Xin Qingnian, IX, vi, i July.
- Chen, Duxiu (1923) 'Reply to Readers', Hsiang Tao (The Guide), no. 34, 1 August.
- Chen, Duxiu (1923) "Lun yinsha budong ji bu hezuo" (On assassinations, riots and non-cooperation), Xing dao zhoubao (The Weekly Guide), no. 16, 31 January, pp. 145-7, Guangzhou (Canton). Published by the Chinese Communist Party.
- Chen, Duxiu (1923a) 'The Chinese National Revolution and the various social classes' Jianfeng (The Vanguard), no. 2, 1 December.
- Chen, Duxiu (1923b), used the pen name Shi An, 'Qingnian men yingdang zenyangzuo' (How should the young people act), Zhongguo Qingnian, no. 1, 20 Oct.
- Chen, Duxiu (1924) 'Kexue yu renshengguan xu' (Preface to Science and the Attitudes of Life), Xin qingnian jikan (New Youth Quarterly), no. 2, December 20.
- Chen, Duxiu (1933) Duxiu wenquan (The Collected Writings of Duxiu), 2nd edn., Shanghai, The preface by Cai Yuenpei praises the lucidity of Chen's language.
- Chen, Kongbo (1971) The Communist Party and I, p.17, edition used is by the Qun Qiu Press, Hong Kong.
- Chen, Yun (1985) 'Speech at a Special Party Conference in September' Beijing Review, 30th Sept., 19-20.
- Chesneaux, Jean (1968) The Labour Movement in China: 1919- 1927, Stanford University Press, California.
- Chin, Ling (1927) Zhongguo jin-dai nong-yeh-shi zi-liao 1912- 27 (Materials on Contemporary Chinese Agricultural History, 1912-1927), Nanjing. Chin Ling was the name of a university.
- Chow, Jen Hwa (1975) China and Japan: Chinese diplomatic missions in Japan, 1877-1911, Chopmen, Singapore, ch. 7.
- Chow, T.T. (1960), The May Fourth Movement, Harvard University Press, Cambridge, MA 1960; Stanford University Press, Stanford, CA, 1970
- Chow, T.T. (1967) The May Fourth Movement, Stanford University Press, Stanford.
- Cohen, P.A. & Goldman, M. eds. (1992) Fairbank Remembered, Harvard University Press, Cambridge, Mass. USA.
- Communique (1978) 'Communique of the Third Plenary Session of the 11th Central Committee of the Communist Party of China', Peking Review, 29th December.
- Dao, Lugong (1918) "Shehui taiocha" (Social Survey) in Xin Qingnian (New Youth), V, iii, 15 March.
- Davies, Derek (1985) 'travellers' Tales', Far Eastern Economic Review, 10 Oct., p. 35.

- Decision (1094) 'Decision of the Central Committee of the Communist Party of China on Reform of the Economic Structure', in Beijing Review, 29 Oct.
- Deng, Xiaoping (1975) On the General Program for All Work of the Whole Party and the Whole Country, from Selections from People's Republic of China Magazines, no. 921, 25 April 1977 US Consulate in Hong Kong.
- Deng, Xiaoping (1984) 'Speech at the 3rd Plenary Session of the Central Advisory Commission of the Communist Party of China', 22nd Oct. Cited from his Fundamental Issues in Present-day China, Foreign Languages Press, Beijing, 1987,
- Deng, Xiaoping (1986) 'Take a Clear-cut Stand Against Bourgeois Liberalism' in Fundamental Issues in Present- Day China 161-6, Foreign Languages Press, Beijing, 1987
- Deng, Xiaoping, (1980) 'Implement the Policy of Readjustment, Ensure Stability and Unity' 25 Dec. in Selected Works of Deng Xiaoping, 1975-1982, 335-55, Foreign Languages Press, Beijing, 1984.
- Deng, Zhongxia (1923) 'Zhongguo xianzai di sixiangjie' (The Modern Chinese Intellectual) Zhongguo Qingnian, no. 6, 24 Nov.
- Deng, Zhongxia (1923a) 'Lun nongmin yundong' (On the Peasant Movement), Zhongguo Qingnian no. 11, 29 Dec.
- Deng, Zhongxia (1924) 'Zhongguo nongmin zhuangkuang ji wo-men yundong di fangzhen' (The Conditions of the Chinese Peasants and the Directions of our Movement' Zhongguo Qingnian, no. 13, 5 May.
- Deng, Zhongxia (1953) Zhongguo zhikong yundong jianshi (A Brief History of the Chinese Labour Movement) People's Publisher, Beijing. First published in Moscow in 1930.
- Dirlik & Meisner (1989) 'Politics, Scholarship, and Chinese Socialism', in Dirlik, A. & Meisner, M. ed. Marxism and the Chinese Experience: Issues in Contemporary Socialism, M. E. Sharpe, New York.
- Dirlik, Arif (1989), The Origins of Chinese Communism Oxford University Press, New York.
- Dong, Furong (1981) 'Strive to Create a Socialist Mode of Economy That Is Adapted to China's Conditions', originally published in Guangming Daily July 13, 1981, cited from Selected Writings on Studies of Marxism, no.14, Institute of Marxism-Leninism-Mao Zedong Thought, Chinese Academy of Social Science, Beijing.
- Dongfang, Zhazhi (The Eastern Miscellany) (1927), special issue, vol. 24, no. 16.
- Dutton, M and Healy, P (1985) 'Marxist Theory and Socialist Transition: the Construction of an Epistemological Relation.' in B Brugger ed. Chinese Marxism in Flux 1978-84. Essays on Epistemology, Ideology and Political Economy, Croom Helm, London.
- Economy (1998) 'China's Economy to follow a Sound track', Beijing Review 16-7, 26 January, being a summary of the steps taken after the 15th Party Congress.
- Engels, Frederick (1859) Letter to Lassalle, May 18, cited from Marx and Engels: Selected Correspondence, 110-3, Progress Publishers, Moscow, 1975.
- Engels, Frederick (1885) Letter to Hermann Schluter, May 15th, in Marx and Engels: On Literature and Art, 432, Progress Publishers, Moscow, 1976.
- Engels, Frederick (1890) Letter to J. Bloch, Sept. 21-2, Selected Correspondence, Progressive Publishers, Moscow, 1975, p. 394.
- Engels, Frederick (1894) Letter to W. Borgius, Jan.25, Selected Correspondence, Progress Publishers, Moscow, 1975, pp. 441-3.
- Engels, Friedrich (1882) Letter to Karl Kautsky, 12 September 1882, in Selected Correspondences of Marx and Engels, Progress Publishers, Moscow, 1975
- Estimate (1998) There are many estimates, two authoritative and reasonably available ones used are China Briefing, Jan 1998 by the Hong Kong Bank and The World in 1998 by The Economist.
- Eto, Shinkicki (1961) 'Hai-lu-feng. The 1st Chinese Soviet Government', The China Quarterly, Nos. 8 & 9 (Oct 1961 & Jan 1962).
- Evans, Paul M. (1988) John Fairbank and the American Understanding of Modern China, Basil Blackwell, Oxford,

U.K.

- Feng, Ziyou (1945) *Geming yishi (An Informal History of the Revolution)*, 2 vols. Chongjing (Chungking).
- Fitzpatrick, Sheila (1970) *The Commissariat of Enlightenment Soviet organization of Education and the Arts under Lunaracharsky, October 1917-1921*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Garside, Roger (1981) *Coming Alive: China After Mao*. vii & 427, Andre Deutsch, London.
- Gittings, John (1968) ed. *Survey of the Sino-Soviet Dispute*, Oxford University Press, London.
- Gittings, John (1974) *The World and China, 1922-1972*, Eyre Methuen, London.
- Goodman, David (1993) 'A Brand New China', *The Independent Monthly*, (an Australian magazine) 11th November.
- Grunfeld, A.T. (1987) *The Making of Modern Tibet*, Zed Books, London.
- Gu, Mu (1989) 'Confucius: Still a Subject of Interest', in *Beijing Review* XXII, No, 52.
- Gurtov, M (1976) 'The Taiwan Strait Crisis Revisited', *Modern China*, 4, 2 April, 123-56.
- Gurtov, M. and Hwang, B. (1980) *China Under Threat: the Politics of Strategy and Diplomacy*, Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- Harding, Harry (1981) *Organizing China: the Problem of Bureaucracy 1949-1976*, Stanford University Press, Stanford.
- Hinton, H.C. (1966) *Communist China in World Politics*, MacMillan, London.
- Historical Documents (1980) *Xinhai geming shi chung shu (Historical Documents of the Xinhai, 1911, Revolution) Series I*.
- History (1981) 'On Questions of Party History - Resolution on Certain Questions in the History of Our Party Since the Founding of the people's Republic of China', in *Beijing Review*, 6th July, 10-39.
- Hu, Qiaomu (1978) 'Observe Economic Laws. Speed up the Four Modernization', in *Beijing Review* (10th Nov.)
- Hu, Sheng (1987) 'Applying and Developing Marxism' in *Beijing Review*, 9th February, 22-3.
- Hu, Yaobang (1982) 'Create a New Situation in All Fields of Socialist Modernization - Report to the 12th National Congress of the Communist Party of China' in *Beijing Review*, 13th September.
- Inner Life (1980) 'Guiding Principles for Inner-Party Political Life', *Beijing Review*, no. 14, 7 April is an shortened translation of the original 37-page pamphlet of the Chinese version published by the CCP.
- Jackson, S. (1971) *Economically Appropriate Technologies for Developing Countries: a Survey*, Overseas Development Council, London.
- Jenner, W.J.F. (2000) 'Lu Xun's Disturbing Greatness', *East Asian History*, no. 19, June, 2000.
- Jiang, Xiaseng (1924) 'Wochan jieji geming yu wenhua' (The Proletarian Revolution and Culture), *Xin qingnian jikan (New Youth Quarterly)*, no. 3, August 1.
- Jiang, Zemin (1989) 'Confucius: Still a Subject of Interest' in *Beijing Review* XXXII. no. 52.
- Jiang, Zemin (2001) Speech at the 80th Anniversary of the CCP on 1st July, *Beijing Review*, pt I in 12, II in 19 July.
- Jin-dai-shi zu-liao (Sources of Modern History) (1955) II, Beijing, pp. 161-179,
- Kagan, R. (1972) A translation of Chen's autobiography is published in *The Chain Quarterly*, no. 50, April-June.
- Knight, Nick (1985) 'Mao Zedong and the Chinese Road to Socialism' in Mackerras C and Knight N eds. *Marxism in Asia*, Croom Helm, London.
- Knight, Nick (1990) ed *Mao Zedong on Dialectical Materialism* M.E. Sharpe, New York.
- Lenin (1925) *Materialism and Empirio-Criticism*, edition used is by Foreign Languages Press, Peking, 1972.
- Li, Dazhao (1917) "Jinri" (Today) and *Baoli yu zhengshi (Violence and Politics)*, *Taiping yang* I, 7, 15 October.
- Li, Dazhao (1918) "Fa-E kuming zhi bijiao guan" (A Comparative Perspective between the French and Russian

- Revolutions), Yan Zhi quarterly, III, 1 July.
- Li, Dazhao (1918a) "Xinde jiude" (The New! The Old), Xin Qingnian, IV, v 15 May.
- Li, Dazhao (1918b) "Fa O geming zhi bijiao guan" (Comparing the French and the Russian Revolutions) Yanzhi jikan (Yanzhi Quarterly) no. 3, 1 July.
- Li, Dazhao (1918c) "Pan...ism zhi shibai yu Democracy zhi shengli" (The Defeat of Pan...ism and the Victory of Democracy", Taiping yang, I, x, 15 July.
- Li, Dazhao (1918d) "Shumin di shengli" (Victory of the Common People), Xin Qingnian, V, v, 15 November.
- Li, Dazhao (1919) Wodi Makesi zhuyi guan (My View on Marxism) Xin Qingnian VI, v & vi, May & November.
- Li, Dazhao (1919a) "Zhanhou zhi shijie chaoliu" (The Post-war Trends of the World), Shen Pao (The Morning Post), p.7, 8 February.
- Li, Dazhao (1919b) "Laotong jiaoyu wenti" (Problems of Labour Education), Meizhou pinglun (Weekly Review) no. 9, 16 February.
- Liang, Zhichao (1896) "Bienfa dongyi" (A General discussion on Political Reform), in Shiwu Bao (Chronicle of World Events), nos. 2 and 3, August and September, Shanghai.
- Lichtheim, G. (1967) Marxism, Routledge and Kegan Paul, London.
- Lippit, V.D.(1975) 'The Great Leap Forward Reconsidered', Modern China, 1, (Jan) 92-115. While the natural disasters that befell China were well known, Lippit is the only scholar to say it as a factor in the severe food shortage in China in those years, showing how the sinologists' anti-communist ideology trumped nature.
- Liu, Shaoqi (1958) Reports on the 7th Party Congress, Foreign Languages Press, Peking.
- Lu, Xun (1973) Lu Xun quanji (The Complete Works of Lu Xun), vol. 17, Renmin wenzue chubanshe (People's Publishing House), Beijing.
- Luk, M.Y.L. (1990) The Origins of Chinese Bolshevism, Oxford University Press, Hong Kong.
- Luk, Michael Y. L. (1990) The Origins of Chinese Bolshevism: An Ideology in the Making, 1920-1928, Oxford University Press, Hong Kong.
- MacFarquhar, R. (1997) Origins of the Cultural Revolution, University of Columbia Press, New York.
- MacFarquhar, R. and Fairbank, J.K. (1987) The Cambridge History of China vol. 14 The People's Republic of China Pt I: The Emergence of Revolutionary China 1949-1965, Cambridge University Press. Chapter by F. Teiwes.
- Mamo, D.(1981) 'Mao's Model of Socialist Transition Reconsidered', Modern China, 7 (Jan) 55-81.
- Mao, Zedong (1917), "Tiyu zhi yanjiu" (A Study of Physical Education), Xin Qingnian III, ii, 1 April.
- Mao, Zedong (1926) "Report on an Investigation of the Peasant Movement in Hunan" March, Selected Works I, Foreign Languages Press, Peking, 1965, pp. 23-62.
- Mao, Zedong (1926/1965) "Analysis of the Classes in Chinese Society", Zhongguo Nongmin (Chinese Peasants), February. An abridged version of is included in Selected Works of Mao Tse-tung (1965). A translation of the original may be found in Schram's The Political Thought of Mao Tse-tung, Praeger, New York, 1969, pp. 210-14.
- Mao, Zedong (1937) 'On Practice' in Selected Works of Mao Tse-tung I: 295-309, Foreign Languages Press, Beijing, 1965. Emphasis mine.
- Mao, Zedong (1937/1967) 'On Contradiction' in Selected Works of Mao Tsetung vol. I, Foreign Languages Press, Beijing 1967.
- Mao, Zedong (1937a) 'On Contradiction' in Selected Works of Mao Tse-tung I: 311-47, Foreign Languages Press, Peking, 1965.
- Mao, Zedong (1937a) 'On Practice, On the Relation between Knowledge and Practice, between Knowing and Doing' Selected Works of Mao Tsetung, vol. I pp 295-309, Foreign Languages Press, Beijing, 1967.
- Mao, Zedong (1939), "The May 4th Movement" May, Selected Works II, 237-9, cited in, Foreign Languages Press,

- Peking, 1965, p. 237.
- Mao, Zedong (1940) 'On New Democracy' Selected Works of Mao Tsetung, vol II pp 339-384, Foreign Languages Press, Beijing, 1967.
- Mao, Zedong (1942/65) 'Talks at the Yanan Forum on Literature and Art' Selected Works III;69-97, Foreign Languages Press, Beijing.
- Mao, Zedong (1943) 'Some Questions Concerning Methods of Leadership' Selected Works of Mao Tse-tung III: 117-22, Foreign Languages Press, Peking, 1965.
- Mao, Zedong (1946) 'Talk with the American Correspondent Anna Louise Strong', Selected Works of Mao Tse-tung IV, 97- 101, Foreign Languages Press. Peking, 1961.
- Mao, Zedong (1949), "On the People's Democratic Dictatorship" June 30, Selected Works IV, 411-24, cited in, Foreign Languages Press, Peking, 1961, p. 418.
- Mao, Zedong (1950) 'Request for Opinions on the Tactics for Dealing with Rich Peasants' 12 March, in Selected Works of Mao Tsetung V:24-5, Foreign Languages Press, Peking, 1977.
- Mao, Zedong (1953) 'Combat Bourgeois Ideas in the Party', in Selected Works of Mao Tsetung vol 5, 103-11, Foreign Languages Press, Peking, 1977.
- Mao, Zedong (1956) 'On the Ten Major Relationships', Selected Works of Mao Tsetune, vol. 5, 284-307, Foreign Languages Press, Peking.
- Mao, Zedong (1957) 'On the Correct Handling of Contradictions Among the People', V:384-421, Foreign Languages Press, Peking, 1977.
- Mao, Zedong (1958) 'Speech at the 2nd Session of the 8th Party Congress, given on 18 May to the Heads of Delegations' in Wansui Documents, 1969 ed. n.p., 220-225.
- Mao, Zedong (1964) 'Talk on Problems of Philosophy in 18 Aug' Mao Zedong sixiang wansui(Long Live Mao Zedong Thought) 558, 1969, n.p. Also in Mao Tse-tung Unrehearsed ed. S. Schram, 226, Pelican, 1974, London.
- Mao, Zedong (1964a) 'Talk on Sakata's Article in 24 Aug' Mao Zedong sixiang wansui, 561-7, quote in 564, 1969, n.p.
- Mao, Zedong (1965) 'Talks at the Hangzhou Conference in 21 Dec.' Mao Zedong sixiang wansui (Long Live Mao Zedong Thought), also in Mao Tse-tung Unrehearsed ed. Schram, 238.
- Mao, Zedong (1965/43) 'Talks at the Yanan Forum on Literature and Art'. Selected Works of Mao Tse-tung v. III. The 1943 version was published in the People's Daily and cited from Mao Zedong's 'Talks at the Yan'an Conference on Literature and Art': a translation of the 1943 text with Commentary by Bonnie McDougall, Michigan Papers in Chinese Studies no. 39, Ann Arbor, 1980.
- Maritime Service Decennial Report, 1902-1911 (1912) The Maritime Service, Shanghai.
- Marx, Karl & Engels, Friedrich (1847-8) The Manifesto of the Communist Party, in The Revolution of 1848, ed. D. Fernbach, Penguin Marx Library, Harmondsworth, England, 1973
- Marx, Karl (1843) Critique of Hegel's Doctrine of the State, in Early Writings of Marx, ed. Lucio Colletti, The Pelican Marx Library, London, 1975.
- Marx, Karl (1843-4) Introduction to Critique of Hegels' Philosophy of Right, in Early Writings ed., Lucio Colletti, The Pelican Marx Library, Penguin, Harmondsworth, England, 1975.
- Marx, Karl (1845) Concerning Feuerbach, in Early Writings, ed. Lucio Colletti, Pelican Marx Library, Penguin, Harmondsworth, England, 1975.
- Marx, Karl (1846-7) The Poverty of Philosophy, Lawrence & Wishart, London, 1941.
- Marx, Karl (1850) 'The Class Struggles in France: 1848 to 1850', in Survey from Exile, The Pelican Marx Library, Vol II, 123 ed. D. Fernbach, London, 1973.
- Marx, Karl (1852) The 18th Brumaire of Louis Bonaparte, 1852 ed., in Surveys from Exile, ed. David Fernbach, Penguin, Harmondsworth, England, 1975.

- Marx, Karl (1856) Letter to Engels 1 April 1856, In Selected Correspondences of Marx and Engels, Progress Publishers, Moscow, 1975.
- Marx, Karl (1859) A Contribution to the Critique of Political Economy, Progress Publishers, Moscow, 1977.
- Marx, Karl (1859) Letter to Lassalle, April 19, cited from Marx and Engels: Selected Correspondence, 109-10, Progress Publishers, Moscow, 1976.
- Marx, Karl (1871) First Draft of "Civil War in France", In The First International and After, ed., David Fernbach, Pelican Marx Library, Penguin, Harmondsworth, England, 1973.
- Marx, Karl (1877) 'To the Editorial Board of the Otechestvenniye Zapiski, Nov. Selected Correspondence 291-4, Progress Publishers, Moscow.
- Marx, Karl (1877), Letter to the Editorial Board of Otechestvenniye Zapiski, Selected Correspondence of Marx and Engels, Progress Publisher, Moscow, 1975.
- Marx, Karl (1881) 'To Vera Ivanova Zasulich in Geneva' March 8, Selected Correspondence, 319-20, Progress Publisher, Moscow.
- Marx, Karl (1973) Grundrisse der Kritik der poliischen Okonomie, trans. Martin Nicolaus, Penguin Marx Library, London.
- Marx, Karl (1973), "The Class Struggles in France: 1848 to 1858" in David Fernbach ed. Survey from Exile, Pelican Marx Library. vol. II, Middlesex, United Kingdom.
- McDougall, Bonnie S. (1976) Paths in Dreams. A collection of his pre-Marxist poems with a good introduction of his aesthetics during that phrase though she was puzzled by his acceptance of Marxism. University of Queensland Press, St. Lucia, Australia.
- Meisner, Maurice (1967) Li Ta-ch'ao and the Origins of Chinese Marxism, Harvard University Press, Cambridge, MA.
- Meizhou, Pinglun (1919a) "Xin qi yuan" (New Era), no. 3, 5 January. This editorial was unsigned but the editors of the Selected Writings of Li Dazhao included it in their collection, pp. 119-21, with no evidence to support their claim. From internal evidence, the call for a general strike of all workers suggests evidence of the influences of French Syndicalist or German Left Socialist thoughts. As Li could not claim to have such interests, while Chen had a Francophilic reputation and long admired French Socialism, it seem more prudent to refer its authorship with the collective "they".
- Meizhou, pinglun (1919b), Book Review, no. 15, 6 April.
- Mencius, see Mencius Book III Pt 4 chapt 4, 101, tr, D.C. Lau, Penguin Classics, Harmondsworth, 1970. My own translation is used here.
- Ming Pao (2001) A Hong Kong daily with special interests in Chinese political affairs, 16th August.
- Mullin, C. (1975) 'The CIA Tibetan Conspiracy', Far Eastern Economic Review, 5 Sept. 30-4.
- Myers, R. H. (1972) "Commercialization of Agriculture in Modern China", in W. E. Willmott, ed., Economic Organization in Chinese Society, Stanford University Press, Palo Alto, CA. pp. 173-92.
- Nakajima, M (1979) 'The Sino-Soviet Confrontation: its Roots in the International Background of the Korean War', The Australian Journal of Chinese Affairs, no. 1, 19-47.
- Nakajima, M (1987) 'Foreign Relations: from the Korean War to the Bandung Line', in MacFarquhar and Fairbank ed. The Cambridge History of China, XIV, Pt. 1, Cambridge University Press, Cambridge.
- Nolan, P and Dong, F (1990) eds, The Chinese Political Economy and its Future Achievements and Problems of the Post- Mao Reform, Polity Press, Cambridge.
- Nolan, P. (1976), 'Collectivization in China: Some comparison with the USSR' Journal of Peasant Studies III, 2, 192-220.
- North, R C (1953) Moscow and Chinese Communism, Stanford University Press, Stanford.
- O'Neil, Mark (2001) 'Showdown of ideologies', South China Morning Post, p 14, 15 August.

- Party History (1981), 'On Questions of Party History - Resolution on Certain Questions in the History of Our Party Since the 11th Central Committee of The Communist Party of China', in Peking (Beijing) Review, 29th Sept. 6-16.
- Peake, Cyrus (1932) *Nationalism and Education in Modern China*, Columbia University Press, New York.
- Peking Review (1977), in the 11 February issue, which was devoted almost entirely on the crimes of the Gang of Four.
- Plekhanov, G.V. (1922), *Fundamental Problems of Marxism*, 76, Foreign Languages Press, Moscoa,.
- Principles (1986) 'Resolution of the Central Committee of the Communist Party of China on the Guiding Principles for Building a Socialist Society With an Advanced Culture and Ideology' in Beijing Review, Oct. 6th
- Pye, L. W. (1986) 'On Chinese Pragmatism in the 1980's', *China Quarterly*, no. 106, June.
- Qian Mo (1928) "Chien Mu" in *Guoxue Gailun* (Discourses in National Studies) 2 vol. 1965 ed used published in Hong Kong.
- Qu, Qiubai (1923) 'Ziyou shijie yu biran shijie' (The Free World and the Natural World', *Xin qingnian jikan* (New Youth Quarterly) no. 2, December 20.
- Qu, Qiubai (1923a) 'Dongfang wenhua yu shijie keming' (Eastern Culture and World Revolution), *Xin Qingnian po jikan* (New Youth Quarterly, no. 1, 15 June.
- Qu, Qiubai (1924) 'Dangdai wenhua wenti ji yuyan wenxue' (The Problems of Contemporary Civilization and Socialism) *Dongfang zazhi* XXI i, Jan 1924. The article was written on Nov 8 1923.
- Qu, Qiubai (1931) 'Ma-ke-si wenyi lun di duan pian hou ji' (Epilogue on a Discussion of Marxist Theory of Literature), cited from *Qu Qiubai wenji* (Collected Writings of Qu Qiubai), 1002-12, Renmin chubanshi (People's Publisher), Beijing, 1953. First published in the *Shizhi jietou* (The Street Corner), Nos. 1 & 2, Dec. 1931.
- Qu, Qiubai (1931a) 'Dazhong wenyi di xianshi wenti' (Problems on the realization of mass literature), first published in 1931, cited by *Jie-tou-za* (Street Corner Collection) 7-30, Xia Edition, 1940, Shanghai.
- Qu, QiuBai (1932) "'Wo-men" shi shui?' (Who are "we"?, cited from *Qu Qiubai wenji* (Collected Works of Qu Qiubai), 875-8, People's Publisher, Beijing, 1953, published 4 May, 1932.
- Qu, Qiubai (1932a) *Jie-tou-za* (Street Corner Collection), the only extant edition the 1940 Xia Edition, Shanghai.
- Qu, Qiubai (1933) "' Lu Xun zagan xuanza" xuyan' (Preface to A Collection of Lu Xun's ideas), cited from the *Collected Works of Qu Qiubai*, 977-1002, written on 8 April, 1933.
- Red Flag (1977) no. 1 January
- Regler, S. (1980) 'The Development of a Chinese Approach to Socialism: Chinese REFORMS after the Denunciation of Stalin' *Journal of Contemporary Asia*, X i-ii 181-214.
- Ren, Jianshu (1989) *Chen Duxiu chuan* (Biography of Chen Duxiu), 2 vols, Renmin, Shanghai.
- Review (1968) *Far Eastern Economic Review*, 9 May, a Western- owned weekly published in Hong Kong.
- Rigby, T.H. (1982) 'Introduction: Political Legitimacy, Weber and Communist Mono-organisational Systems' in T.H. Rigby and F. Feher eds. *Political Legitimation in Communist States*, Macmillan, London.
- Rohwer, J (1992) 'When China Wakes', *The Economist*, a Survey of China Supplement, 28th November.
- Saich, T. (1989) 'The Future of China', *The Pacific Review* II, 4.
- Scholars (1988) 'Scholars Stress Cultural Unity', in *Beijing Review*, 28th November.
- Schram, Stuart (1966) *Mao Tse-tung*, Pelican, London.
- Schram, Stuart (1989) *The Thought of Mao Tse-tung*, Cambridge University Press, Cambridge, UK,
- Schurmann, Franz (1968) *Ideology and Organization in Communist China*, 2nd eds. University of California Press, Berkeley and Los Angeles.
- Schwartz, Benjamin I. (1951) *Chinese Communism and the Rise of Mao*, Harvard University Press, Cambridge, MA. Edition used by Harper Torchbooks, New York, 1967.

- SCMP (1968), Selected China Mainland Press, no. 4129.
- Selden, M. (1988) *The Political Economy of Chinese Socialism* M.E. Sharpe, New York.
- Sima, Qian (91 BC) 'Xiang Yu benji' (Biography of Xiang Yu) in *Shiji* (Historical Records) Chapter 7. Any edition.
- Snow, Edgar (1938) *Red Star Over China*, 157. Edition used Grove Press, New York. 1968.
- Snow, Edgar (1938), *Red Star over China*, Grove Press, New York, 1961 edition used.
- Social Surveys (1918) *Xin Qingnian*, IV, iii, 15 March and IV, v, 15 May.
- Stage (1990) 'Confucius on Stage "Confucius: the Commoner"' *Beijing Review*, XXX, no. 10, 32-3.
- Sternberger, D (1968) 'Legitimacy' in *Encyclopedia of Social Sciences*, ed. Shils, D.E., MacMillan, New York.
- Su, Shaozhi (1979) 'Tentative Views on the Class Situation and Class Struggle in China at the Present Stage', cited from *Selected Writings on Studies of Marxism*, Nos. 1-20, 1981, ed. Institute of Marxism-Leninism-Mao Zedong Thought, Chinese Academy of Social Science, Beijing.
- Summary (1988) A summary report of this gather is in *Beijing Review*, XXXI, no. 48, 8-9.
- Sun Shun-chin (1990) *Chang Chien (1853-1926): Political Thought and Action*, Shih-ying Publisher, Taiwan.
- Sung, Y and Chan, T.M.H. (1987) 'China's Economic Reforms: the Debates in China', in *The Australian Journal of Chinese Affairs* no. 17, January.
- SYC (1922) Report on the 1st National Congress of the Chinese Socialist Youth Corp, *Xin Qingnian*, IX, vi, 1 July.
- Teiwes, F.C. (1999) *China's Road to Disaster* M.E. Sharpe, New York.
- Thomas, J.R. (1962) 'Soviet behavior in the Quemoy crisis of 1958', *Orbis*, spring.
- Tian, Cheng (1922) "Jinri pi" ji so-wei Ma-ko-si-zu-yi"(The so-called Marxism of the "Today" clique), *Xing Dao* (The Guide Weekly), no. 15, 27 Dec. 1922. It was an official Party weekly.
- Tsou, T (1984) 'The Historic Change in Direction and Continuity with the Past' in *China Quarterly* no. 98, June, p 330.
- Tucker, Robert C. (ed.) (1972) "The German Ideology" in *The Marx- Engels Reader*, W. W. Norton, New York, 1977, p. 119,
- Walker, K.R. (1966) 'Collectivization in Retrospect: The Socialist High Tide of Autumn 1955 - Spring 1956', *China Quarterly*, no. 26, April-June.,
- Wang, Z and Chen, D (1987) 'Breakthroughs in Traditional Economic Theory' in *Beijing Review* 7th September.
- Wang, Zhe (2001) 'China's Private Enterprises Look to the 21st Century' *Beijing Review*, 12-6, Jan 25.
- Wei, Henry (1956) *China and Soviet Russia*, van Nostrand, Princeton, USA.
- Wheelwright, E.L. & McFarlane, B. (1971) *The Chinese Road to Socialism*, Monthly Review Press, New York.
- Wright, Mary (1957) *The Last Stand of Chinese Conservatism*,
- Wright, Mary (1964) *Last Stand of Chinese Conservatism*, Stanford University Press, Stanford.
- Wu, Jingheng (1918) "The discourse on machine promoted datong", *Xin Qingnian* V, ii, 15 August.
- Wu, Xie (1920), 'E-guo gongchandong chengong chengli sanzhou- nian jinian!' (Remember the 3rd Anniversary of the Successful Founding of the Russian Communist Government) *The Communist* no. 1, 2-12, 7 November.
- Xin Qingnian* (1921) Double-page advertisement, IX, v, 1 September. The advert lists translated works by Marx, Lenin and other Marxists.
- Xin Qingnian*, IX, v., 1 September.
- Xuan Lu (1921) 'Nongmin zijue' (Peasant Self-determination)
- Xue, Muqiao (1981) 'Addendum to "China's Socialist Economy"' in *Beijing Review*, 7 December.
- Xue, Muqiao (1987) 'Away with Dogmatism and Ossified Pattern' in *Beijing Review*, 25-31 January, 15.

- Yahuda, M.B. (1978) *China's Role in World Affairs*, Croom Helms, London.
- Yang, C.K. (1968) 'Cultural Revolution and Revisionism' in *China in Crisis* ed. T.P. Ho & T. Tsou, Vol. 1 Book 2, 501-24, Chicago University Press, Chicago.
- Yaqian (1921), The Motto, Constitution of the Yaqian Peasant Association and the Manifesto of its associated primary school were published in the *Xin Qingnian* IX, iv, 1 August, 1921.
- Yazhou zhokan (2001) *Asia Week*, 48-9, 13-9 August.
- Ye, Yuan (1918) "Shehui tiaocha" (Social Survey), *Xin Qingnian*, IV, v, 15 May.
- Yu Wen (2001) 'The Secret of China's Economic success in the face of global recession', *Beijing Review* 16-7 Sept 20.
- Yun, Daiying (1924), 'Yubei shujia di nongcun yundong' (Prepare for the Summer Holiday's Village Movement', No.32, *Zhongguo Qingnian*, 4 May.
- Yun, Daiying (1924a) 'Village Movement' *Zhongguo Qingnian* No. 37, 28 June.
- Zagoria, D.S. (1962) *The Sino-Soviet Conflict 1956-1961*, Princeton University Press, Princeton.
- Zhang Danian (1989) 'Confucius: Still a Subject of Interest', *Beijing Review* XXXII, no. 52. 17-21.
- Zhang, Chunqiao (1975) 'On Exercising All-round Dictatorship over the Bourgeoisie', *Peking (Beijing) Review*, no. 14.
- Zhang, Cunwu (1966) *Zhong-Mei kongyue fengchao* (Sino-American Labour Dispute), Academia Sinica, Taipei.
- Zhang, Guodao (1922) 'Zhishi jieji zai zhengzhishang di diwei ji qi zeren (The political position and duties of the educated class), *Hsiang Tao*, No. 12, 6 Dec.
- Zhang, Guodao (1923) 'Xuesheng yundong di wojian' (My View on the Student Movement), *Hsiang Tao*, no. 17, 24 Jan.
- Zhang, Guodao (1971) *The Rise of the Chinese Communist Party: 1921-1927* 2 vols. Kansas University Press.
- Zhao, Pinsan (1981) 'Quibai tongzhi lingdao zhongyang geming genjudi di huaju gongzuo' (The Theatrical Works led by Comrade Qiubai in the central revolutionary base) in *Yi Qiubai (In Memory of Qiubai)*, pp. 328-32, no editor, People's Literary Publisher, Beijing.
- Zhao, Ziyang (1987) 'Advance Along the Road of Socialism With Chinese Characteristics - Report Delivered at the 13th National Congress of the Communist Party of China on Oct. 25 1987' in *Beijing Review*, 9-15 November. '
- Zhao, Ziyang (1987a) 'On Reform and Anti-Bourgeois Liberation', in *Beijing Review*, 20th July, 15.
- Zhou, Lu (1929) *Guomindang shegao* (A Draft History of the Nationalist Party), Shanghai.
- Zhou, Zuoren (1918) "Ren-di wenxue"(People's Literature), *Xin Qingnian*, V, vi, 15 December 1918.